

TOT ENANTIOR.

¹Ἐν τῷ τέλει τοῦ ἐ· βιβλίου τοῦ κώδικος ἐπὶ τῶν ὄμιδων τὸ πλεῖστον μέρος ἡ τὸ ἐπιτυχείστερον ἐπεξήγησεν. ἀνάγνωσθι καὶ τίτλ. θ'. τοῦ ν. βιβλίου ^b).

ρδ'.¹⁾ Καὶ συναριθμεῖται τῷ^{m)} διμοίρῳ ὁ διδό-
μενος.

ρε'. η) Καὶ δὲ πατὴρ τὸν νιόν, καὶ ὁ νιὸς τὸν πατέρα ψηφίζεται.

φσ'. π) Καὶ οἱ συνυπέξουσι άλλήλους· τοῦτο γάρ
καὶ ἐπὶ τῶν τιμῶν γίνεται· εἰ μὴ νόμος τῆς πόλεως η
συνήθεια κωλύει.

Εἴτε ή πόλις τὸν σύνδικον ἐπιλέξεται⁴⁾, εἴτε καὶ ἐπιτροπὴν αὐτῆς οἱ στρατηγοί, ή ἔτερος ἐπιλέξεται, καὶώς ἐνάγει. εἰ δὲ προβάλλονται⁵⁾ αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀναγνομένοις, οὐκ ἔργωται. ἐπὶ μετέλοντη γὰρ καὶ νῦν μὴ οὔσῃ φιλονεκίᾳ οὐδὲ δίδοται⁶⁾. πάντα δὲ ταῦτα⁷⁾ διὰ συνδίκων πρὸς τὴν συνήθειαν τῶν τόπων γίνεται⁸⁾, δίμναται δὲ κακλέσιν τὸν δοθέντα.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

ἐπὶ μελλούσῃ] ^{ν)} Ζήτει περ. γ'. καὶ μὴ σοι ἐναντιωθῇ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐὰν οἱ βούλευται φημίσωσι^ω), δι' ἐπέντον χρῆματα κατεῖ-
θαι τὴν ἀμοιβούσαν τῷ βούλευτηφι πατά τιος ἀγωγή,
ἢ ἐπιλέξοται καὶ προβάλλοται^χ) οἱ στρατηγοὶ δοκεῖ ὃ περι-
τὸν στρατηγοῦ προβλήθει παρὰ τοῦ κοινοῦ τοῦ βούλευτηφού
ἐπιλέγεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πατά τόμους κατεῖ,
καὶ πάντες μητε πολὺ μέρος τῶν βούλευτῶν, ἀλλὰ οἱ στρατηγοὶ^χ
κατὰ τὴν εἰσηγμένη παρατηγήν, οὐδὲν δικοῖς αὐτὸν προσβάλλονται.
Ἐν ὅλῳ διαφέρει, εἴτε τὸ κοινὸν τοῦ βούλευτηφού τὸν οὐδι-
κον ἐπελέξετο, εἴτε ἐξενός, ὡς ταῖς τοῦ βούλευτηφού τὴν τοιαύ-
την ἐπέγειρε κράζειν. καὶ ἀπίλως εἰπεῖν, τοτε δια τῶν
στρατηγῶν προβάλλομέντος ἀπτωθ, ἢτοι σύνδικος, καὶ κατεῖ
τὴν ἀμοιβούσαν τῷ βούλευτηφίᾳ ἀγωγή, ὥστα οἱ ἀπὸ βού-
λευτηφού ἐπέτρεψαν ιδίων τοῖς στρατηγοῖς προβάλλεοθεί
απτοῦσι ήτοι οὐδέκον. εἴω μὴ τοῖς στρατηγοῖς, ἀλλὰ τῷ τυχότι,
τὴν τοῦ οὐδένου προτοτάχη ἐπέτρεψε τὸ βούλευτηφού, καὶ κατεῖ
καὶ ὁ παρὸς τούτον^χ προβάλλομέντος ἀπτωθ ἢτοι οὐδί-
κος, ταῦτα μὲν οὖν, εἰ πλούτοι ταὶ ἔγνωσται τοῖς ἀπὸ τοῦ
βούλευτηφού ἡ ἀγωγὴ ὀφείλουσαν κατεῖθαι τοῦ οὐδέκον, ὃν
οἱ στρατηγοὶ ἡ ἐπέλεξιν. εἰ μέντοι γεννήσονται φημίσωται ἡ βούλη,
ἵνα οὐαδρῆται φίλοις καὶ ἐμπέσου, ταῦτης αἰτιατέται, τεώς
μετε τίτιον τῶν ιδίων ἀνακυπτούσιν φροντίζειν, οὐκ ἕργωται
κατὰ τὸ ἄπο τοῦφ τὸ τοιοῦτον δέχετον, ἐπειδὴ μὴ δύναται
δοκεῖ ἀπὸ τοῦ μοιβάτου τούτου δεχετον δίδουσθαι τις ἀπί-
τητος, τοιτέστιν, ἐπειδὴ οὐ δοκεῖ τοῦ πάριστον τούτο, δέχετον
ἐπιτελεῖν τοῦτο ἡ ἐμπέσοντα εἰς φιλοτεχνεῖν τὴν ἀπάτην.
ἔμφερον μέντοι ταῦτα πάτητα διὰ τῶν οὐρδίων εἰωθεῖν ἐνι-
τούσθαι κατὰ τὴν τῶν τάπτων οὐνάθειαν. τι οὖν, ὅτι δικαίω
δέχετον διθεῖς ἀπτωθ ἢτοι σύνδικος μετὰ ταῦτα κατὰ δεύτε-
ρον ἐκαλύψῃ δέχετον, οὐδὲ μητείται αἴτια παραγωγῆ;
λέγει τούτην ὁ Πάντος^χ γεμίζωνται ἡμῖς τούτο οὐτος δέ
χεθαι, ὥστε δοκεῖν ἐκείνῳ τὴν τοικαντην ἀδειαν ἐπιτερπ-
αθῆναι, ὧνται μὴ μάνων^χ ἐπιτετραπται, ἀλλὰ καὶ ἐπέμενεν
ἐπιτετραμένη^χ α). τέος δὲ προβλήθεις^χ ἀπτωθ ἢτοι οὐδένος ἐπὶ^χ
ποιοῦντον οὐρδίους ἵνα δοκεῖ, ἐφ' οὐρον μη ἀεισαλέαστο τὸ
περὶ τούτου δέχετον οἱ βούλευται δύνανται δὲ αὐτὸν ἀνα-
λεῦθαι μητο μὲν προκατατέωνται γενομένης ἀδιαπάττως, μετα-
δὲ προκατατέονται οὐκ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ ἐξ οὐρον ἀμείβειν
καὶ τὸν καθόλου διαμέδαι προκονδύτωσα, ὡς τὸ ἔξης θέμα
φησον ἀνάγωθι τιλ. γ'. διγ. γ'. τούτου τοῦ βιβλ. καὶ βιβλ.
ε. τιλ. α. διγ. λέ.

ENANTIOPHANIS.

In fine lib. 5. Cod. maiorem universitatis partem vel magis idoneam requisivit. Lege et tit. 9. lib. 50.

CIV. Et annumeratur duabus partibus qui actor decernitur. L. 4.
D. III. 4.

CV. Et pater filium et filius patrem eligit. L.5.
P.

CVI. Et se invicem, qui in eiusdem patris potestate sunt: hoc enim et in honoribus servatur: nisi lex civitatis aut consuetudo prohibeat. L. 6.
pr. D. eod.

Sive civitas syndicum elegit, sive duumviri per L. 6. §. 1. 2. missu eius, aut alius elegerit, recte agit. Si vero *D. cod.* eum constituerint ad omnes controversias, quae inciderint, decretum nullius momenti est: syndicus enim non datur ad lites futuras. Haec autem omnia per syndicos secundum locorum consuetudinem explicantur. Possunt autem actorem datum prohibere.

SCHOLIUM.

lites futuras] Quaere cap. 3. neque tibi obstet.

INTERPRETATIO.

Si decuriones decreverint, actionem curiae adversus aliquem competentem per eum movendam esse, quem elegerint et constituerint duumviri, is, qui a duumviris constitutus est, ab ordine electus videtur, et ideo recte et secundum leges experitur, licet non omnes, neque maior ordinis pars, sed duumviri secundum dictam consuetudinem eum syndicum constituerint. Parvi refert, utrum ordo syndicum elegerit, an is, cui ordo tale negotium commisit. Et simpliciter dicendum est, tunc actorem vel syndicum a duumviris constitutum recte exercere competentem ordinis actionem, quando decuriones specialiter duumviris commiserunt, ut actorem vel syndicum constituerent. Quodsi non duumviro, sed alii cuiquam syndici constitutionem ordo commisit, recte etiam agit actor vel syndicus ab hoc constitutus. Atque haec ita obtinent, si sub sit, et ordinis cognita sit actionem movendam per syndicum, quem duumviri elegerunt. Sed si ordo generaliter decrevit, ut quaecunque incidisset controversia, eam Titius peteret, atque adeo specialiter emergentium negotium haberet, ipso iure illud decretum nullius momenti est, quia indefinito hoc decreto non potest videri data esse persecutio, id est, quia non videatur indefinitum hoc decretum eorum, quae nondum in controversia sunt, dare persecutionem. Sed hodie haec omnia per syndicos solent explicari secundum locorum consuetudinem. Quid vero, si actor vel syndicus ex decreto datus postea alio decreto prohibitus sit, an ipsi agenti nocet exceptio? Ait igitur Paulus: puto hoc sic esse accipiendum, ut ei talis facultas permissa videatur, cui non solum permissa est, sed cui et permissa durat. Tamdiu igitur actor vel syndicus constitutus syndicus esse videtur, quamdiu decurionis decretum de eo non revocant. Possunt vero illud revocare, lite quidem nondum contestata, indistincte, post litis autem contestationem non temere, sed ex quibus causis procuratorem mutare possumus, sicut sequens thema declarat. Lege tit. 3. dig. 3. butius lib. et lib. 5. tit. 1. dig. 35.

k) Ruhn. τοῦ... βιβλίου. Cod. Haen. τοῦ ν'. βιβλίου. Sic lacuna expletur. l) Cap. 104. in Cod. Haen. inscribitur: Paulu. m) Fabr. τὸ δημογόρ, hand dubie errore typothetæ. n) Cap. 105. in Cod. Haen. inscribitur: Ulpiānu. o) Articulus ὁ apud Fabr. tam ante vocem πατέρ, quam ante vocem νῖσις deest. Reliqui habeunt. p) Cap. 106. in Cod. Haen. inscribitur: Paulu. q) Cod. Coisl. hic addit. καλῶς post vocem ἐπιλέξαται. r) Cod. Haen. προβάλλωνται. s) Cod. Haen. φιλοτελεύτη, οὐκ ἔργωνται, ἐπὶ οὐδὲ δύοις. t) Fahr. ταῦτα δὲ πάντα. u) Fabr. hic addit: δύναται δὲ καλύτερον τὸν δοθέντα. Cod. Coisl. eadem addit: nisi quod pro δύναται habet δύναται, melius, quia referendum est ad eos, qui syndicum sive actorem constituerunt, non ad actorem ipsum, qui intelligitur verbis δοθέντα. Quae Cod. Coisl. et Fahr. hic textui addunt, in eum etiam recepi, licet desint in Codd. Leid. et Haen. v) Cod. Haen. ἐπὶ μελκούσῃ γὰρ καὶ νῦν μὴ οὐσῃ. w) Cod. Haen. πρῆψονται. Supra o tamen scriptum est ω. x) Cod. Haen. προβάλλωνται. y) Cod. Haen. παρὰ τούτον. z) Cod. Haen. μορφ. a) Cod. Haen. ἐπιτετραμμένως.

L. 6. §. 3. ^{a)} Ο τῆς ὅμιλος ἄκτωρ ^{b)} οὐδ δίδωσιν ἐνάγων τὴν
D. ill. 4. ἵκανοδοσίαν, καὶ μὴ διμιβράλλεται ἡ ἐπ' αὐτῷ ψῆφος.
διεκδικεῖν δὲ ἀναγκάζεται· τάξιν γὰρ ἐπέχει ἐντολέως ^{c)},
καὶ οὐδ δίδοται αὐτῷ ἡ ^{d)} ἵκανοδοσία, εἰ μὴ ἐναγωγὴ^{e)}
ἴδια ^{f)} ἔστι. καὶ καλῶς ἀντιφανεῖται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ ὁ τῆς ὅμιλος ἄκτωρ κανῶν ἀναγκάζεται τὰ τῆς δεφεν-
σίους ἴκανά παρέχειν, τὴν μέντοι ratam rem οὐκ ἀπαιτεῖται,
εἰ μὴ ἐπ' ἣ ἀμφιβολίαται τὸ περὶ τούτου δέχοντος. μημεῖται
γὰρ τὸν καθόλου προκονυμάτων καὶ ὁ παρὰ τῆς ὅμιλος δο-
θεῖς. οὐδὲ δίδοται αὐτῷ ἰονδικανόν, πλὴν εἰ μὴ in rem suam
ἔνυχεν ὑπὸ τῆς ὅμιλος δοθεῖς. καλῶς δὲ αὐτῷ καὶ ἀντιφανεῖται
χρέος ὀφειλόμενον τῇ ὅμιλῳ τῷ προβαττούμενή αὐτὸν ἄκτορα γῆτο
σύνδικον. καὶ ἡ ἄδεια δὲ τοῦ ἀμείβειν αὐτὸν ἐκ τῶν αὐτῶν
ἔστιν αἰτιῶν, εἴς ὧν ἀμείβειν καὶ τὸν καθόλου δυνάμεθα προ-
κονυμάτωρα ^{g)}.

ΤΟΤ ΑΝΩΝΤΜΟΤ.

ἀντιφανεῖται ^{h)} Ἐγνως γὰρ τίτλον γένεται. διγ. λθ'. ὅπι
καὶ ὁ προκονυμάτων ἀντιφανεῖται, καὶ τὴν ἀγωγὴν τῆς ἀντι-
φανεῖσεως αὐτὸς, καὶ οὐχ ὁ δευτότης ἔχει.

L. 6. §. 3. ⁱ⁾ Εξ ^{j)} ὧν αἰτιῶν ἀποκινεῖται ^{k)} ὁ συνήγορος, καὶ
D. eod. ὁ σύνδικος ἀποκινεῖται. καὶ ὁ ὑπεξόνσιος γίνεται σύν-
δικος.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἀνάγνωθι τὸ ιζ. κεφ.

ὅ συνήγορος] Ο προκονυμάτωρ.

ὅ σύνδικος] Ζήτει τὸ η. κεφαλ. περὶ τὰ μέσα.

ΤΟΤ ΑΝΩΝΤΜΟΤ.

Τὰς αἰτιας ἔγνως τίτλ. γ'. ἀπὸ μ'. διγ. καὶ ξδ'.

ούντικος] Ἐπειδὴν καὶ προκονυμάτωρ γίνεται εἰς τὸ ἐνα-
γένεν καὶ τὸ ἐναχθῆντα ⁱ⁾, ὡς τίτλ. γ'. διγ. η'.

L. 7. pr. φι'. Καὶ ἐνάγει ἡ πόλις καὶ ἐνάγεται. καὶ ὁ προσ-
τικ. eod. βεντής αὐτῇ ^{k)} περὶ ὧν ὑπὲρ αὐτῆς ἐδαπάνησεν ἐνάγει.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἀνάγνωθι βιβλίον τέταρτον, τίτλ. γ'. διγ. η'. ^{l)}.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὄςπερ ὁνόματι τῶν πολιτῶν κατὰ τὸν συνδίκον δίδωσιν
ἀγωγὴν ὁ κοινότατος ^{m)}, οὐτω καὶ κατὰ αὐτῶν ⁿ⁾ δίδαιον ἡγή-
σιον προαγορεύσιν, τοιτέστι, δοῦναν τῷ συνδίκῳ ἀγωγὴν. καὶ
πόλις γὰρ κατὰ τὸν προβληθέντος ὑπὸ αὐτῆς ἄκτωρος ἦτοι
συνδίκον, καὶ ὁ προβληθεὶς ἔχει κατὰ τῆς πόλεως ἀγωγὴν,
δαπανηματα περὶ τὸ δημόσιον ἔργον ἦτοι περὶ τὴν πολιτική
χρείαν πεποιηκὼς.

ΚΤΡΙΛΛΟΤ.

Ὄςπερ κινοῦσιν οἱ πολῖται, οὐτω καὶ ἐνάγονται. τί γάρ,
ὅτι προερχεντὶς εἰς κοινὸν πρᾶγμα καὶ συμφέρον τῇ πόλει ἐδα-
πάνησεν;

ΤΟΤ ΑΝΩΝΤΜΟΤ.

Περὶ τῆς δαπάνης τοῦ προερχεντοῦ ἐνάγνωθι βιβλ. η'. τίτλ.
ξ. διγ. β'. καὶ σ'. καὶ ι'. καὶ τίτλ. α'. διγ. λξ'. καὶ τίτλ. δ'. διγ. ιζ'.

L. 7. §. 1. ^{o)} Οπερ ἡ ὅμιλος χρεωστεῖ ^{p)}, οἱ καθ' ἔκαστον οὐ
D. eod. χρεωστοῦσι, οὔτε χρεωστοῦνται.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἀνάγνωθι κεφάλαιον ρς'. ^{r)}.

b) Cod. Coisl. Fabr. et Syn. pro ἄκτωρ habent σύνδικος. in Cod. Coisl. et Syn. e) Cod. Coisl. ἐν ἀγωγῇ ίδιᾳ. Quod praferrem, nisi trium Codd. MSS. et Synopseos auctoritas lectionem ἐναγωγὴν ίδια tueretur. f) Cod. Haen. προκονυμάτων. g) Textus, έξ ὧν αἰτιῶν κ. τ. λ. in Cod. Haen. inscribitur: Ulrianu. Cod. Haen. ergo ab his verbis novum caput orditur, et postea in textu, καὶ ἐνάγει ἡ πόλις κ. τ. λ. nomen Icti omittit. h) Ruhnk. et Cod. Haen. ὑποκινεῖται. Praefero autem ἀποκινεῖται, quod Cod. Coisl. Fabr. et Theod. habent, et cui etiam suffragatur, quod in sequentibus statim est ἀποκινεῖται. i) Cod. Haen. perperam τὸ ἐναχθέν. k) Cod. Haen. αὐτῆς. Praefero αὐτῇ. l) Hoc scholium addit Cod. Haen. Deest apud Rubnkenium. m) Imo πραττω. R. n) Cod. Haen. αὐτέρ. o) Basil. Fabr. addunt ἡ χρεωστοῦται, et mox pro οὐ habent οὔτε et pro χρεωστοῦνται exhibent χρεωστοῖηνται. R. Similiter Cod. Coisl. nisi quod habet: ὅπερ ἡ ὅμιλος χρεωστεῖ ἡ καὶ χρεωστεῖται. p) Hoc scholium addit Cod. Haen. Deest apud Ruhnk.

Actor universitatis si agat, non cavit de rato, nisi dubitetur de decreto. Defendere autem compellitur: procuratoris enim partibus fungitur. Nec ei cautio datur, nisi in rem suam datus sit. Et consti-
tui ei potest.

ΙΝΤΕΡΠΕΤΑΤΙΟ.

Actor universitatis, si agat, defendere etiam compel-
litrur, non autem compellitur cavere de rato, nisi de de-
creto dubitetur. Imitatur enim procuratorem is, qui ab
universitate actor constitutus est. Iudicati actio ipsi non
datur, nisi in rem suam ab universitate datus sit. Recte
vero et ei constituitur, quod universitati, a qua actor
vel syndicus constitutus est, debetur. Ex iisdem causis
eius mutandi potestas est, ex quibus procuratorem mu-
tare possumus.

ΑΝΟΥΜΙ.

constitui] Nosti ex tit. 3. dig. 39. procuratori
etiam constitui, et ei, non domino, actionem constitu-
toriam competere.

Ex quibus causis removetur advocatus, ex iisdem
etiam removetur actor. Filiusfamilias etiam actor
datur.

ΣΧΟΛΙΟΥ.

Lege cap. 17.

advocatus] Procurator.

syndicus] Quaere cap. 8. circa medium.

ΑΝΟΥΜΙ.

Causas nosti ex tit. 3. dig. 13. et 64.

syndicus] Quoniam procurator fit et ad agendum
et ad defendantum, ut tit. 3. dig. 8.

CVII. Civitas et agit et convenit. Sed et lega-
tio de his, quae in negotium publicum impedit,
actio datur.

ΣΧΟΛΙΟΥ.

Lege lib. 4. tit. 3. dig. 8.

ΙΝΤΕΡΠΕΤΑΤΙΟ.

Sicut municipum nomine adversus syndicum actionem
dat Praetor, ita et adversus eos iustissime edicendum
putavit, id est, dandam esse syndico actionem. Nam
et municipium in actorem vel syndicum a se constitu-
tum, et syndicus constitutus in municipium actionem
habet, si in publicum negotium vel municipii utilitatem
sumtus fecerit.

CYRILLI.

Sicut municipes agunt, ita et conveniuntur. Quid
enim, si legatus in commune negotium et municipii
utilitatem sumtus fecerit?

ΑΝΟΥΜΙ.

De sumtibus a legato factis lege lib. 8. tit. 7. dig. 2.
6. et 10. et tit. 1. dig. 37. et tit. 4. dig. 17.

Si quid universitas debet, singuli non debent: nec
quod debetur universitati, singulis debetur.

ΣΧΟΛΙΟΥ.

Lege cap. 106.

b) Cod. Coisl. Fabr. et Syn. pro ἄκτωρ habent σύνδικος. d) ἡ deest apud Fabr. et
in Cod. Coisl. et Syn. e) Cod. Coisl. ἐν ἀγωγῇ ίδιᾳ. Quod praferrem, nisi trium Codd. MSS. et Synopseos auctoritas
lectionem ἐναγωγὴν ίδια tueretur. f) Cod. Haen. προκονυμάτων. g) Textus, έξ ὧν αἰτιῶν κ. τ. λ. in Cod. Haen. inscribitur:
Ulrianu. Cod. Haen. ergo ab his verbis novum caput orditur, et postea in textu, καὶ ἐνάγει ἡ πόλις κ. τ. λ. nomen Icti
omittit. h) Ruhnk. et Cod. Haen. ὑποκινεῖται. Praefero autem ἀποκινεῖται, quod Cod. Coisl. Fabr. et Theod. habent, et cui
etiam suffragatur, quod in sequentibus statim est ἀποκινεῖται. i) Cod. Haen. perperam τὸ ἐναχθέν. k) Cod. Haen. αὐτῆς.
Praefero αὐτῇ. l) Hoc scholium addit Cod. Haen. Deest apud Rubnkenium. m) Imo πραττω. R. n) Cod. Haen. αὐτέρ.
o) Basil. Fabr. addunt ἡ χρεωστοῦται, et mox pro οὐ habent οὔτε et pro χρεωστοῦνται exhibent χρεωστοῖηνται. R. Si-
militer Cod. Coisl. nisi quod habet: ὅπερ ἡ ὅμιλος χρεωστεῖ ἡ καὶ χρεωστεῖται. p) Hoc scholium addit Cod. Haen. Deest apud Ruhnk.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ διὰ τοῦτο κανῶν ὁ τῆς ὁμάδος ἔκτωρ μόνην τὴν ὁμάδα, καὶ οὐ τὸν καθ' ἑκαστον δεφενδεῖν αὐτοκάζεται.

Άδιάφορον ἐστιν, εἴτε πάντες ⁹⁾ **τοῦ συστήματος μένοντις** ¹⁰⁾, ἢ μέρος, ἢ πάντες ἥλλαγησαν. καὶ εἰς ἔνα δὲ εἰ περιστῇ, ἐνάγει ¹¹⁾ καὶ ἐνάγεται. δέξεται γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ ὄνομα τῆς ὁμάδος ¹²⁾.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζήτει τοῦ ε'. πίτλου τοῦ ἔβδομου βιβλίου κεφάλαιον ος'.¹³⁾

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμάδων ἀδιάφορόν ἐστιν, εἴτε πάντες οἱ αὐτοὶ μεμενήσιοιν ἐπὶ σχῆματος, ἢ μέρος μένει τῶν καὶ πορειας πληρούντων τὸ βούλευτικον, ἢ καὶ πάντες ἡμειρῆθροιν, καὶ εἰς τοὺς αὐτῶν κατέστησαν ἔτεροι, εἰ δέκαν εἰς ἕνα περιεστητὴ τὸ τῆς ὁμάδος, εἴσηγται, καὶ αὐτῶν μόνον δύνασθαι καὶ ἐνύγειν καὶ ἐνύγεσθαι. τὸ γὰρ πάτρον τῶν βούλευτῶν δίκαιον εἰς ἔνα μετέπειτα, καὶ ἐπὶ αὐτῷ τὸ τῆς ὁμάδος συνέστηκεν ὄνομα.

συστήματος] ¹⁴⁾ Ἀνάγνωθι βιβλ. ε'. πίτλ. α'. διγ. ος'. καὶ βιβλ. κ'. πίτλ. α'. διγ. ιγ'.

οη'. ν' ¹⁵⁾ Εὖν μὴ διεκδικῆται διὰ τῶν διοικούντων αὐτὴν ἡ πόλις, μήτε ἔχῃ ¹⁶⁾ σωματικόν, ὃν εἰς γομῆγην ἐνύγαν πεμψθῆναι ὀφείλει ¹⁷⁾), τὸ ἱκανὸν αὐτῷ ἀπὸ τῶν χρεωστούντων αὐτῇ γίνεται.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

Τὰ περὶ τούτου μανθάνεις γενικῶς βιβλ. κη'. γ) πίτλ. ιε'. αὐτῇ γίνεται] Οἶδας μεμαθηκὼς πρὸς τῷ τέλοι τοῦ α'. διγ. ὅτι καὶ πᾶς ἔξωτικὸς δύναται δεφενδεῖν ὁμάδα.

ρθ'. ς' ¹⁸⁾ Άρμοῦσι κατὰ πόλεως καὶ ἡ περὶ διαιρέσεως φαμιλίας ἀγωγή, καὶ ἡ περὶ ὁροθεσίων, καὶ ἡ περὶ ὕδατος ὄλκον ¹⁹⁾.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

περὶ διαιρέσεως] Περὶ συγκληρούματων.

ὅροθεσίων] Περὶ ἀγρογειτόνων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐών σοι καὶ πόλει ²⁰⁾ κληρονομία τις εὖη κοινή, δίδοται μεταξύ σου καὶ τῆς πόλεως τὸ φαμίλια ἔργονονδικαστήριον. τὸ αὐτό ἐστι καὶ τὸ τῶν ²¹⁾ finium regundorum καὶ ἐπὶ τοῦ aquae pluviae arcendae ²²⁾ δικαιοστήριον. καὶ τούτῳ γάρ συγχορεῖται μεταξὺ πόλεως, καὶ ἐπέσον τυνος, ἔνθα τυχον ἐν πολιτικῇ κοινῷ καὶ ἴδιωτικῷ πληθυσμῷ φιλονεικίᾳ τις περὶ τῶν ὁροθεσίων ἐγίγεται, ἡ πατιοκενάκια γεγονός πανιστεύει περὶ τοῦ ὄλκου τοῦ ὄλκου εἰς τὸν ὄλκον τοῦ γέλοντος αὐτοῦ πολιτικοῦ κοινοῦ, καὶ μέλιτην αὐτῷ περιτοιεῖ.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

Πᾶς ἡ aqua pluvia ²³⁾ κατεῖται, μανθάνεις βιβλ. λθ'. πίτλ. γ'.

ρι'. Τίνεται σύνδικος καὶ διὰ καινοτομίαν ²⁴⁾, καὶ διὰ τὸ ἐπερωτήσαι· ὡς ²⁵⁾ τὴν περὶ ἐκδικήσεως ²⁶⁾ ληγάτων ἀγωγήν, ἡ τὴν περὶ μελλοντῆς ζημίας ἀγωγήν, καὶ τὴν ἐκ καταδίκης ἱκανοδοσίαν. καὶ ὁ διοικητὴς τῆς πόλεως ἐκ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ ἐνάγοντος οὐτιλίαν ἔχει, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὐκ αὐτῷ, ἀλλὰ δούλῳ τῆς πόλεως ἔχοντι ἐπερωτηθῆναι.

9) Fabr. post πάντες addit oī, quod in reliquis omnibus deest. 10) Fabr. et Cod. Coisl. μένοντις. 11) Fabr. καὶ ἐνίγει. 12) Fabr. καὶ ὁ ὄνομα τῆς ὁμάδος. 13) Hoc scholium adlit Cod. Haen. Deest apud Ruhnkenium. 14) Cap. 108, in Cod. Haen. inscribitur: Iavolenu. 15) Cod. Coisl. ἔχη. Reliqui omnes ἔχει. 16) Cod. Coisl. et Fabr. ὀφείλει πεμψθῆναι. 17) Cod. Haen. βιβλ. δ'. Puto Codicis Lib. 4. tit. 15. significari. Quid vero sibi velit locus a Ruhnkenio citatus Lib. 28. tit. 15. non intelligo; neque enim ad Basilica, neque ad Digesta quadrat. 18) Cap. 109, in Cod. Haen. inscribitur: Pomponiu. 19) Cod. Haen. πολύ. 20) τοῦ Cod. Haen. 21) Cod. Haen. qua pluv arcendae. 22) Cod. Haen. aquae pluviae. 23) Hactenus usque ad καινοτομίαν hoc caput 110. exhibent Ruhnkenius et Cod. Haen. In hoc Cod. Haen. librarius adscripsit: Σλληπὲς ἦν τὸ τέλος. Reliqua hui, cap. exhibent Fabr. et Cod. Coisl. 24) ὡς Fabr. Omittitur in Cod. Coisl. Sed retinui, cum et in textu Digestorum legatur velut. 25) ἐκδικήσεως Cod. Coisl. ἐκδικητῶν Fabr.

INTERPRETATIO.

Ideo actor universitatis agens solam universitatem, non singulos defendere compellitur.

In collegio nihil refert, utrum omnes iidem maneat eorum, qui initio curiam constituerunt, vel omnes immutati sint, et in eorum locum successerint alii. Sed si universitas ad unum redeat, dictum est, et convenire eum solum posse, et conveniri. Nam omnium decurionum ius in unum recidit, et in eo stat nomen universitatis.

SCHOLIUM.

Quaere tit. 5, lib. 7. cap. 76.

INTERPRETATIO.

In aliis etiam universitatibus nihil refert, utrum omnes iidem manserint, an pars maneat eorum, qui initio curiam constituerunt, vel omnes immutati sint, et in eorum locum successerint alii. Sed si universitas ad unum redeat, dictum est, et convenire eum solum posse, et conveniri. Nam omnium decurionum ius in unum recidit, et in eo stat nomen universitatis.

collegio] Lege lib. 5. tit. 1. dig. 76. et lib. 20. tit. 1. dig. 13.

CVIII. Civitas si per eos, qui res eius administrant, non defendatur, nec res corporales habeat, in ^{L. d.} D. ^{ad.} quarum possessionem actor mitti debeat, ex iis, quae civitati debentur, ei satisfit.

ANONYMI.

Quae huc pertineant, discis generatim lib. 28. tit. 15. satisfit] Nosti ex fine dig. 1. quemlibet etiam extraneum universitatem defendere posse.

CIX. Adversus civitatem indicium familiae herciscundae competit, et finium regundorum, et aquae pluviae arcendae.

SCHOLIUM.

familiae herciscundae] De coheredibus.

finium regundorum] De iis, qui vicinum agrum possident.

INTERPRETATIO.

Si tibi cum municipio hereditas communis sit, familiae herciscundae indicium inter vos redditur. Idemque dicendum est in finium regundorum et aquae pluviae arcendae iudicio. Nam et hoc ventilatur inter municipium et alium quem, si forte in municipal agro et privato adiacente de finibus regundis controversia orta sit, aut si quid exstructum sit, quod aquam pluviam in agrum eius, qui municipali adiacet, transmittat, eique damnum afferat.

ANONYMI.

Aquae pluviae arcendae iudicium quomodo exerceatur, discis lib. 39. tit. 3.

CX. Actor constituitur et ad novi operis nuntiationem et ad stipulationes interponendas: veluti legatorum, damni infecti, iudicatum solvi. Administrator quoque civitatis ex stipulatione actoris utilem habet actionem, quamvis non ipsi, sed servo civitatis eaveri debuerit.

L. 16.
D. ^{ad.}

ΣΧΟΛΙΟΝ.

σύνδικος] Ἀντων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ ἐπὶ τῷ παραγγέλματι τοῦ κανονικούντι δύνανται ἀπότομος προθίμως θαυματεῖν, προσέτι δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ἐπερωτήσαντι τὴν λεγατορικήν, ἢτοι τὴν *damnum infecti*, ἢ τὴν *iudicatum solvi*: καντάτια μάλιστα ὁ τῆς πόλεως οἰκέτης ἐπερωτῶν μελλοντὸς ὑφελεῖ τὰς τουατὰς ἐπεισωθείσεις, καὶ ἐξ εὐθέας προσπορθεῖν τῇ πόλει πάλιν ἀλλ᾽ εἰς καὶ τῷ ἄπιτωρι γένηται τουατὴν καυτίσιον ἢ τοις ἐπερωτήσοις¹⁾

$\Sigma X O A I A^k$).

ad rubr. καὶ διευδικητῶν] Προκουφάτωρ ἐστιν, ὃς ἐν τῇ ἀγκῇ τούτου τοῦ τίτλου φημίν. δεφένωρ δὲ καὶ ὁ δίκαιος μαρτυροῦ δεφερεῖν τινὰ καὶ τὴν ὑπέρ αὐτοῦ δίκην ἀποδεξόμενος μετὰ ἀσφαλείας.

ad cap. 1. γίνεται καὶ ὁ ἀπόρ] Διαφορὰ ἀπόντος καὶ παρόντος,
ὅτι ἐπὶ τοῦ μὲν παρόντος δίδοται ἡ iudicatum solvi, ἐπὶ δὲ
τοῦ ἀπόντος ἡ ratam rem καὶ ἡ iudicatum solvi.

ad cap. 2. οὐ νοεῖται ἀντὶ ἀπόντος] Τοῦτο πρὸς ἀντιδιαστο-
λὴν εἴησι τοῦ ἀντιέων ὅγιθεντος· ἐπεὶ γὰρ ἀνοίγεσσι εἰπεν,
ὅτι γίνεται ἐντολεὺς καὶ ὁ ἀπόνων, ἦν μη τις ἐπιλέγονται καὶ
ἔτηγ, ὃν καὶ ὁ μακρομενὸς ἀντὶ ἀπόντος τοεῖται, ὡς βιβ. β.
τάτ. γ. οὐεφ. ωδ., καὶ λοιπὸν ὄφελεις καὶ οὔτος διδούσθαι ἐντο-
λεὺς· ὃ δὲ μακριμενὸς τὸν νοεῖται ἐγταῦθα ἀγὶτι ἀπόντος, διότι
ἐγταῦθα περὶ τῶν ἀπόντων τῶν σώματι διδάσκει, οὐ μητὶ περὶ
τῶν ἀπόντων τῷ λογισμῷ.

Τοῦ Ἐγαντιοφανοῦς. Τῷ μανύσεον ἀπὸ ἀπότομος παρέλαβεν βιβ. δ. τίτ. η. διγ. κξ. καὶ βιβ. κδ. τίτ. ζ. διγ. β. καὶ βιβ. δ. τίτ. ξ. διγ. κβ. θέμι. β.

ad cap. 5. δῶν ἐν τοῖς κήποις] Ἡτοι ἔσωθεν τοῦ κλίματος.

ad cap. 15. εἰς τὸ διαιτοεθῆναι τὰ κοινά] Τοῦτο νόησον καὶ ἐπί τῶν ἄλλων δηλῶν δικαιοτητῶν τῆς φαμίλιας ἔργωνούνδας καὶ τῆς φιλίουν φέγγυδόνου. εἰ θέλεις αὐτιβίνος τοῖσιν, διὸ τίνα;¹⁾ αἵνιαν λέγονται ταῦτα δηλα, ἀνάγνωθι βιβ. μρ. τιτ. β. κεφ. α'

nd cap. 31. καὶ ὁ λόγος εἰν τὸν πρῶτον] Τοῦτο νόησον, ἐνθα μάτια προ-
§. 2. κατέβαξεν γυμομένης.

ad cap. 35. Χωρὶς ἐντολῆς! Τοῦ ἀριθμού. Ἀνὴρ ὑπέρ γυναι-
κῶν sine mandato κατεῖ, ὡς βιβ. β'. τοῦ καθ. τίτ. ιψ'. διατ.
κα. βιβ. μδ'. τίτ. κα. κεφ. α'.

ad cap. 39. διεκδικεῖ τὴν θυγατέρα] Τοῦτο νόησον, ὅταν ὑπεξ-
§. 3. οὐσίᾳ ἐστὶν ἡ θυγάτηρ.

SCHOLIUM.

s y n d i c u s] Actor.

INTERPRETATIO.

Actores etiam constitui possunt ad novi operis nuntiationem, praetera autem et ad stipulationes interponendas legatorum, aut damni infecti, aut iudicatum solvi: quamvis servus potius civitatis stipulationes tales interponere debeat et directe acquirere civitati. Sed etsi actori talis cautio vel stipulatio facta fuerit.

SCHIOLIUM.

et defensoribus] Procurator est, ut initio huius tituli ait. Defensor autem est, qui et sine mandato aliquem defendit, quique pro eo item suscepit cum satisfactione.

datur etiam absens] Differentia absentis et praesentis haec est, quod quoad praesentem satisdatur iudicatum solvi, quoad absentem satisdatur ratam rem haberi et iudicatum solvi.

n o n h a b e t u r p r o a b s e n t e] Hoc dicitur ad distinctionem eius, quod supra dictum est: quoniam enim supra dixit, etiam absentem procuratorem fieri, ne quis inferret diceretque, furiosum quoque pro absente haberit, ut lib. 2. tit. 3. cap. 124. ac per hoc eum quoque procuratorem dari debere: verum furiosus hic non habetur pro absente, quia hoc loco de his loquitur, qui corpore absunt, nec vero de his, qui mente absunt.

Enantiophanis. Furioso loco absentis accepit lib. 4. tit. 8. dig. 27. et lib. 29. tit. 7. dig. 23 et lib. 4. tit. 6. dig. 22. them. 2.

qui in hortis est] Id est, intra conceptum Romae.

ad commun i dividundo] Idem intelligas et in ceteris iudiciis duplicibus familiae heriscandae et finium regundorum. Si accurate scire velis, quam ob causam haec dicantur duplia, lege lib. 42. tit. 2. cap. 1.

priorem prohibuisse] Hoc intellige, cum nonam lis contestata est.

sine mandatu] Innominati. Maritus pro uxore
sine mandato agit, ut lib. 2. Cod. tit. 12. const. 21. lib. 44.
tit. 21. cap. 1.

i) Graecus librarius adscriperat: Ἐλληνὲς ἦν τὸ τέλος ὑπὸ τῆς ἀρχαιότητος. R. k) Haec scholia exhibet Fabr. T. I. p. 436—438, eaque propter magnam, quac inter ea et Commentarios ICtorum Graecorum a Rubenkenio editos intercedit, differentiam, post textum totius tituli ponere, quam locis textus, ad quos pertinerent, statim subiicere malui. Recentissimo tempore Blume, scholium ad cap. l. h. t. e Cod. MS. Harmenopoli, qui in Bibliotheca Ambrosiana Mediolanensi latet, edidit hoc, quod quia fragmentum tantum est, non in textu, sed in notis excudendum curavit: Οἱ παγὼν νόμος πενθὶ προκονυμάτων καὶ ἐκδικήσιῶν διδάσκει. γίγνονται δέ, ὅτι προκονυμάτων ζεῖται ὁ καὶ ἐντολὴ μου ἡ διοικήσις προγάματα μου ἡ δίκαιη μου ὑπεισελθών. τοι εἰδικήσις δὲ ἐστι; ὁ δέκα μανδύτος καὶ ἐντολὴ μου δεφερεύεται με τῷ τὴν δίκαιην ὑπειρρόμενος αὐτίκα οὖν τὸ αὐτὸν ἐναντίον τοῦ προκονυμάτων δηλοποεῖ θριμμάτων· φροντὶ γάρ, ὅτι προκονυμάτων ζεῖται ὁ διοικῶν ἀλλάζοντα προγάματα καὶ ἐντολὴν τοῦ δεσπότων πολον δεσπότων· τοιν κινδύνον δηλαδή τῶν παρὰ αὐτῶν διοικούμενων προγάματων. γίνεται δέ τις προκονυμάτων ἡ κατὰ παρουσιαν, δέσποτος δὲ τούτων πάρεσσιν δὲ Πέτρος καὶ δὲ Παύλος, καὶ ἐντελεῖται δὲ Πέτρος τὸν Παύλον, καταδέξειν δὲ διοικητὴν. ἡ δὲ ἐπιστολὴς, ὡς ὄπε τούτῳ μητὶ πάρεσσιν δὲ Πέτρος καὶ δὲ Παύλος, ἀλλὰ γίγνεται δὲ Πέτρος ἀποδημῶν τῷ Παύλῳ, ἀξιῶν αὐτὸν ὑπεισελθεῖν τὴν δίκαιην αὐτῷ. ἡ δὲ ἀγγειλὴν ὡς ὄπε μηρύσιοι τοιοῦ ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Παύλον, καὶ τοι πάντων τῶν προγάμων τοὺς πράγματα μου, ἡ ἔνος. πάντων μὲν οὖν, ὡς διτεν εἶπεν δὲ Πέτρος τῷ Παύλῳ· ἐντελλομαι οὐτι, ἵνα παλῆσθαι τὸν ἀγρόν μου τὸν Γρηγοριανόν, προκονυμάτων ἐστὶ καὶ δὲ ἐνταθεῖες ἀπαγγέλλειν πράγματα, ὡς διτεν εἶπεν, ἐντελλομαι οὐτι, ἵνα παλῆσθαι τὸν ἀγρόν μου τὸν Γρηγοριανόν, προκονυμάτων ἐστὶ καὶ δὲ ἐνταθεῖες ἀπαγγέλλειν πράγματα, ὡς διτεν εἶπεν εἰπαντα τῷ Πέτρῳ, ἵνα ἀποκομψει τὸ ἱμάτιον μου ἢ τὸ πεπτύχιον μου τῷ Παύλῳ. καὶ οὐ μόνον ἐπιστολὴν μου, ἀλλὰ καὶ δὲ ἀγγειλὰν μου, ἡ μέντη μου ἀποκομψών αὐτῷ. ἐντολὴν μου για πληροῦ. γίνεται δέ καὶ δὲ προκονυμάτων, ὡς ἀντετονει μεμειδητας. Haec lex de procuratoribus et defensoribus loquitur. Scias autem, procuratorem esse, qui ex mandato meo vel negotio mea administrat vel item meam suscipit. Quid autem est defensor? Qui sine meo mandato me defendit et item suscipit. Statim igitur contrarium eius definitionem procuratoris manifestam reddit: ait enim, procuratorem esse, qui res alienas ex mandato domini administraret. Cuius domini? Domini scilicet rerum ab eo administratarum. Fit autem procurator vel praesens, ut puta quem Petrus et Paulus praesentes sunt, et Petrus Paulo mandat, Paulus autem mandatum suscipit: vel per epistolam, ut puta quem Petrus et Paulus praesentes non sunt, sed Petrus peregre prefectus Paulo scripsit, volens eum item ipsius suscipere: vel per nuntium, ut quem Petrus hoc Paulo nuntiaverit. Et vel omnium rerum aliquicunx procurator quis fit, vel unius: omnium quidem, ut quem Petrus Paulo dixerit: mando tibi, Paule, ut res meas, tam mobiles, quam immobiles administreret: unius autem rei, ut quem dixerit: mando tibi, ut agrum meum Gregorianum vendas. Procurator etiam est, cui mandatum est, ut rem vel epistolam secum ferat: ut quem Petro mando, ut tunicam meam vel tabellam ad Paulum deferat: et non solum qui epistolam meam, sed et qui nuntium vel indicium meum ad eum deferat: mandatum enim meum perficit. Absens etiam procurator fit, ut supra didicisti. Hoc scholium absque versione latina, quae mea est, recusum reperi in Rhein. Mss. für Jurisprudenz T. IV. Fase. II. p. 230. sqq. b) Sic lego pro τιν, quod habet Fahr.

οἱ πολλοὶ τὸν αὐτόν] Τοῦ Ἐναντιοφαγοῦς. Καὶ τοι εἰς ἐπιτρόπων δύναται πολλοῖς ἀνήβοις συνακεῖτην πατρῷαν πληρούμαν διαφορέσθεντος. βιβ. κε. τίτ. η. διγ. ιε. καὶ κ.

μή ἔστιν εὐλογος αἰτία] Μὴ ἔναντιωθῇ σοι τὸ γ'. Θέμα διγ. λε'.

χωρὶς ἵκανοδοσίας] Σατισθατῶν ἔστιν ἡ δὲ ἔγγυῶν, ὡς βιβ. β'. τίτ. η. διγ. α'. καὶ βιβ. σ'. τοῦ κώδικος τίτ. λη'.

χειρῶν ἡ αἰρεσίς μον] Τοῦτο περὶ ἴδιουν προκονδύτροφος· ὁ γάρ γενικὸς βιαστές τὸν πρωτότυπον, ὡς ὁ Οὐλπιακὸς ἐν τῷ ιβ'. διγ. περὶ σωματών. χειρῶν μὲν ἡ αἴρεσις τοῦ ἐντελεκέντον διὰ τὸν ἴδιον προκονδύτροφος οὐδὲν δύναται γενέσθαι, ὡς ἔγνως ἐν τῷ α'. διγ. βελτίων δὲ γίνεται.

οὐ καλῶς — διεκδικεῖται] Εἰοὶ καὶ ἄλλοι οὐ καλῶς δε- φενδεύοντες, ὡς διγ. νγ'. καὶ τοῦ.

βοηθοῦνται] Τοῦ Ἐναντιοφαγοῦς. Οὐ πάντες οἱ ἔγγυῆται τοῦ γένους βοηθοῦνται, ὡς βιβ. δ'. τίτ. δ. διγ. νγ'. καὶ βιβ. ι. τίτ. σ'. κεφ. α'.

εἰ μὴ δῶ τὴν ἵκανοδοσίαν] Διὰ τὸν πανόρα τὸν λεγοντα, ὃι οὐδεὶς ἀνευ ἵκανοδοσίας ἐνδικητῆς γίνεται ἀλλοτρίου.

πρόσχυμα κατητόν] Σημείωσαι, οὐκ ἀκινήτων, ὡς κεφ. Λδ'. ἀλλὰ κακητῶν εὐφθάμτων. βιβ. λη'. τίτ. θ'. κεφ. λε'.

τὴν δίκην ἵποδέξαιοσθαι] Ὄτε μεταφέρεται ἡ δίκη τοὺς πρωτότυπους, οἵτινες ἔνχονται οἱ παῖδες τὸν δεφένθωδος δοθέντες ἔγγυηται, ἡ τὰ ἑνέχυρα.

ἐν τολέει καταστῆσαι] Τοῦτο ἡ δίκη γόρησον· ἐπειδὴ εἰς διοικηταν τῶν προγενάτων τῶν ἀντίθετων καλῶς ὁ ἐπίτροπος δόδοις φροντιστῇ. ὁ δὲ ἀνηβος τοὺς δύναται προβάλλεσθαι ἐντολέα, ὅτε καὶ συμπάρεστοι τῷ ἐπιτρόπῳ, καὶ μη ἐπιτειχίς ἔστων πῶς γάρ ἐπιτειχίς ὥν δύναται ἐντελλαθεῖν, ἡ λαλεῖν μὲν δύναται, ἀπολιμωθεῖται δὲ ὁ ἐπίτροπος· πῶς ἔχει ἀπολιμωθεῖμενος ἀνθετήσαι αὐτὸν; τὸ οὖν εἰσημένον, ὃτι καὶ ὁ ἀνηβος καὶ ἡ ἀνηβος, καὶ ὁ νεωτέρος καὶ ἡ νεωτέρα δύναται παρουσιεῖν ἐντολεῖς, κατὰ τὸ ἐνδεγέμενον γόρησον, ἥτις καὶ λαλεῖν δύναται, καὶ πάρεσιν αὐτοῖς ὁ ἐπίτροπος ἡ οἱ κονοστοῖς αὐτῶν, ὡς δύνασθαι συνανεῖν αὐτοῖς. ὅτι γάρ αὐτῶν ὁ ἐπίτροπος οὐκ αὐθεντεῖ, εἴησθαι ἐν τῷ κε. βιβ. διγένετον. τοῦτο δὲ πρὸς μὲν ἐπίτροπον γορησεις αὐθεντεῖαν, πρὸς δὲ κονοστοῖς συνανεῖσιν.

εὖ ἄπαξ προκατάρξωνται] Σημείωσαι δεδ, ὅτι καὶ οἱ ἐπίτροποι καὶ οἱ κονοστοῖς καρδιοὶ γίνονται τῶν ἀγωγῶν τῶν ἐπιτροπευομένων ἡ, κονοστορευομένων διὰ τῆς προκατάρξεως αὐτῶν· καὶ ὡς καρδιοὶ γενόμενοι καὶ ἰδιοποιησάμενοι τὰς ἀγωγὰς δύναται καὶ ἐντολεῖς παρέχειν μετὰ τὴν προκατάρξην.

ἡ νόσον] Σημείωσαι διαφορὰν μόρθουν καὶ βατζούν, ὅτι βατζούν μὲν τὸ διηρεκτές πάνθος, μόρθουν δὲ τὸ πρόσκαμπον.

πλαστός] Σημείωσαι, ὅτι ὁ πλαστὸς προκονδύτων καταδιάζεται εἰς τὰ διαπανήματα ἡ εἰς τὸ διαφέρον.

δι' ἐντολέως] Τοῦτο δὲ νόει ἐπὶ ἴδιωτῶν· οἱ γάρ ἀξιωματικοὶ καὶ μη θέλοντες ἐνάγουσι καὶ ἐνάγονται διὰ προκονδύτων, ὡς δηλοῖ ἡ διαταξις κε'. τοῦ παροντος τίτ. οὐ δὲ γνωθεῖ, ὅτι οὐ κρατεῖ σημερον τὸ λεχθὲν περὶ ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν, ἀλλὰ περὶ μόνων ἀλλοντοῖων· οἱ γάρ ὑποκάτω ἀξιωματικοὶ δὲ ἔστων τὰς δίκας γυμνάζουσι, κατὰ τὴν οὐ. νεαράν.

plures eandem] Enantiophanis. Quamvis unus ad cap. 42. ex tutoribus pluribus pupillis paternam hereditatem di- §. 6. videntibus auctoritatem accommodare possit. Lib. 26. tit. 8. dig. 15. et 20.

iusta causa non est] Ne contrarium tibi videa- ad cap. 45. tur thema. 3. dig. 35. pr.

sine satisdatione] Satisdatio est, quae per fide- ad cap. 46. iussores praestatur, ut lib. 2. tit. 8. dig. 1. et lib. 6. Co- §. 2. dicis tit. 38.

conditio mea deterior] Hoc de speciali pro- ad cap. 49. ratore: nam omnium rerum procurator domino nocet, ut ait Ulpianus dig. 12. de pactis. Deterior quidem conditio mandatoris per procuratorem speciale fieri non potest, ut didicisti dig. 1. melior autem fit.

non idoneus defensor est] Sunt et alii, qui ad cap. 51. idonei defensores non sunt, ut dig. 53. et 54.

succurritur] Enantiophanis. Non omnibus minoris fideiussoribus subvenitur, ut lib. 4. tit. 4. dig. 13. et lib. 10. tit. 6. cap. 1.

nisi satisdet] Propter regulam dicentem: nemo ad cap. 53. defensor in re aliena sine satisdatione fit.

rem mobilem] Nota, non de rebus immobilibus, ad cap. 55. ut cap. 94. sed de mobilibus, quae facile corrumpi pos- sunt. Lib. 38. tit. 9. cap. 36.

item suscipere] Cum in dominum iudicium ad cap. 62. transfertur, fideiussores a defensore dati vel pignora non tenentur.

procuratorem facere] Hoc de lite intellige: ad cap. 85. quia ad administrandas res pupillorum recte tutor con- stituit procuratorem. Pupillus autem tunc procuratorem constituere potest, cum simul cum tute praeiens est, et infans non est: quemadmodum enim, si infans est, mandare potest? aut si fari quidem possit, tutor autem absens sit, quomodo tutor absens auctor ei esse potest? Quod igitur dictum est, pupillum et pupillam, et adul- tum et adultam procuratores dare posse, accipe, quibus casibus id fieri potest, hoc est, cum et fieri possunt, et tutores vel curatores eorum praeentes sunt, ut con- sentire iis possint: tutorem enim absentem auctoritatem non interponere, dictum est lib. 26. Digestorum. Ad tu- torem autem refer auctoritatem, ad curatorem con- sensum.

si semel litem contestati fuerint] Nota autem, tutores quoque et curatores per litis contestationem dominos effici actionum eorum, qui in tutela vel curatione sunt: et tanquam dominos factos et, quum actiones suas fecerint, posse quoque post litis contestationem procuratores dare.

vel morbus] Nota differentiam morbi et vitii, quod ad cap. 96. vitium est perpetuum corporis impedimentum, morbus autem temporale.

falsus] Nota, falsum procuratorem damnari in ex- ad cap. 98. pensas vel in id, quod interest.

per procuratorem] Hoc autem intellige de pri- ad cap. 99. vatis: nam qui in dignitate positi sunt, etiam inviti per procuratores agunt et conveniuntur, ut ostendit consti- tutione 25. huius tituli. Tu autem scias, id quod dictum est, hodie non in omnibus in dignitate positis obtinere, sed in solis illustribus: nam in dignitate positi, qui infra eos sunt, per se causas exercent, secundum No- vellam 71.

Τ ΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

BIBLION ENNATON^a).

ΒΑΣΙΛΙΚΟΡΥΜ LIBER IX.

ΤΙΤΛΟΣ Α'.

Περὶ ἐκκλήσιων^b.

L. I. pr. α'. Τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπειρίαν τοῦ δικάσαντος
D. XLIX. 1. ἐπανορθοῖται ἡ ἐκκλησία· καὶ^c) εἰ ταμάλιστα συμβαίνῃ^d), μὴ πάντοτε τὸν ἵστερον δρᾶστις ψηφίσασθαι^e).

§. 1. 2. Εἰ καὶ βασιλεὺς δὲ ἀναφορᾶς ὄφοιντος δρίσει τὴν τομήν, ἔχεστιν ἐκκαλεῖσθαι. εἰ^f) καὶ διαλαλήσει ὁ ὄφος, ὅτι μέλλει ἀναφέρειν^g) βασιλεῖ, οὐ κατὰ τῆς ἀναφορᾶς ἐκκαλεῖσθαι δέ, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀντιγραφήν.

§. 3. Ἐάν κατὰ πλάνην ἔτερον ἀνθρώπου ἔτέρον δικαστὴν ἐπικαλέσηται ὁ ἐκκαλεσμένος, εἰ μὲν ἡττονα, βλάπτεται· εἰ^h) δὲ μεῖζονα ἡ ἰσον, οὐ βλάπτεται, ἀλλ᾽ ὁ πρόσδρος σκοπεῖ τὴν ἐκκλησίαν.

§. 4. Οἱⁱ) λιθελλοις τῆς ἐκκλήσιον δρεῖται ἔχειν τὸ ὄνομα τοῦ ἐκκαλεσμένου, καὶ τοῦ δικαστοῦ, καθ'^j οὐ ἐκκαλεῖται, καὶ ἐκ ποίας ἀποφάσεως.

L. 2. β'. Άρκετ δὲ^k) τὸ ἐν τοῖς περιφραγμένοις εἶπεν, ἐκ-
D. end. καλοῦμαι.

L. 3. γ'. Οὐδὲν δὲ^l) βλάπτει τὸ μὴ ἔχειπεν τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιδίκου. εἰ δὲ πολλῶν τὴν αὐτὴν εἰπόντων δίκην, τινῶν μημονεύσει ὁ ἐκκαλεσμένος, κατὰ πάντων ἐκκαλεῖσθαι δοκεῖ. εἰ δὲ τοντινῶν ἐν πολλῶν ἡττηθέντων τινῶν τὰ δύναματα τῇ ἐκκλήσιᾳ ἐγγραφῇ, αὐτοὶ μόνοι, οὐ μὴν καὶ οἱ ὄλλοι δοκοῦσιν ἐκκαλεσμένους. εἰ δέ τις αὐτίαν ἐκφωνήσει, διὸ^m ἡν ἐκκαλεῖται, δύναταιⁿ) καὶ ἐφ' ἔτερῷ αὐτίᾳ τὴν ἐκκλήσιον^o) ἐγγυανάζειν.

L. 4. pr. δ'. Κατὰ τῆς ψήφου τοῦ ἐκβιβαστοῦ^p) οὐκ ἔχεστιν
§. 1. D. end. ἐκκαλεῖσθαι, εἰ μὴ ὡρα παρεμηνεύει^q) τὴν ψήφον, εἴγε^r) δίκαιον είχε τον ἐρμηνεύειν· οἶον ὄρχων ἡ φροντιστῆς τοῦ βασιλέως· καὶ οὐδὲν ἔτερον ἐν τῇ ἐκκλήσιᾳ σκοπεῖται, εἰ μὴ εἰ^s) παρημηνεύειν^t).

§. 2. 3. 4. Ἐτέρον δικασμένον ἔτερος ἐκκαλεῖσθαι^u) δέρα-
ται^v), ἐὰν αὐτῷ διαφέρῃ^w). ὡς ἐπ^x) ἀγοραστοῦ καὶ

TITULUS I.

De appellationibus.

I. Appellatio iniquitatem et imperitiam iudicantis corrigit: licet nonnunquam accidat, ut novissimus non omnino recte sententiam ferat.

Etiamsi Princeps ad consultationem Praesidis, quid statuendum sit, definiat, provocare licet. Et si Praeses interlocutus sit, Principem se consultaturum, a consultatione non est appellandum, sed post rescriptum.

Si appellator per errorem alium pro alio iudicem appellaverit, si quidem minorem, nocet ei: si vero maiorem aut parem, non nocet, sed index competens de appellatione cognoscit.

Libellus appellatorius complecti debet nomen appellatoris et iudicis, adversus quem appellat, et a quae sententia.

II. Satis autem est, apud acta dicere, appello.

III. Nihil autem officit, nomen adversarii non esse expressum. Sed si, quum plures adversarios in eadem causa haberet, quorundam appellator mentionem fecerit, adversus omnes appellare videtur. Per contrarium si ex pluribus, adversus quos pronuntiatum est, quorundam nomina libello inscripta sint, hi soli, non etiam reliqui videntur appellasse. Si vero quis causam expresserit, ob quam appellat, potest etiam ob aliam causam appellationem exercere.

IV. Ab executoris sententia appellare non licet, nisi forte sententiam male interpretetur, si quidem interpretandi potestatem habuit: velut Praeses aut procurator Caesaris: et nihil aliud in appellatione spectatur, nisi hoc, an male interpretatus sit.

Alio condemnato alias appellare potest, si eius intersit, velut in emtore et venditore: nam si alteruter

a) Cod. Coisl. βιβλίον θ'. Τῶν βασιλικῶν in inscript. deest. b) Cod. Coisl. περὶ ἐκκλήσιον πτέλος α'. Index eidem praefixus, Theod. et Fabr. περὶ ἐκκλήσιων. c) Theod. καὶ. Reliqui omnes καὶ. d) Sic Cod. Coisl. et Syn. Theod. et Fabr. συμβαίνει. e) Sic Fabr. Sed Cod. Coisl. Theod. et Syn. ψηφίζεοθαι. f) Cod. Coisl. Theod. et Syn. p. 107. inserit δ. Verba ὁ ἔρχων, διτ — τῆς ἀναφορᾶς, in Syn. desunt. g) Theod. praefigit τῷ ante βασιλεῖ. h) Fabr. pro εἰ habet ἡ. Legendum εἰ. i) §. 4. totidem verbis habet Theod. et Syn. p. 107. k) δε in Syn. h. l. deest. Theod. cap. 2. habet. l) εἰ in Syn. p. 107. deest. Syn. tantum habet initium usque ad τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιδίκου. m) Sic Fabr. Cod. Coisl. οὐ δύνεται. Sed delenda est negatio. n) ἐκκλήσιον substitui pro ἐκκλησίᾳ, licet in hac lectione Cod. Coisl. et Fabr. conspirent. o) Verba sic: κατὰ τοῦ ἐκβιβαστοῦ τῆς ψήφου, ponenda censeo, ut respondeant textui Digestorum, Fabr. Cod. Coisl. sic verba ponunt: κατὰ τῆς ψήφου τοῦ ἐκβιβαστοῦ. i. e. adversus sententiam executoris. cf. Leunclav. Notat. II. 119. in Thes. Ottom. T. II', p. 1529. p) Sic Fabr. Cod. Coisl. παρεμηνεύει. q) Sic Cod. Coisl. Fabr. εἰ τι. r) Illud alterum εἰ addit Cod. Coisl. Fabr. omittit. s) Sic recte Cod. Coisl. Fabr. παρεμηνεύειν. t) Syn. ἐγκαλεῖσθαι. u) δύναται deest in Syn. p. 107. Additum in marg. v) Sic Fabr. et Theod. Cod. Coisl. et Syn. διαφέρει. w) Sic Fabr. Cod. Coisl. εἰ. sic et Syn. et Theod.

πράτου· ὅπότερος ^{χ)} γὰρ αὐτῶν ^{γ)} δικασάμενος μὴ ^{ζ)}
ἐκκαλέσηται ^{α)}, δύναται δὲ ἄλλος ἐκκαλέσθαι εἰ δὲ καὶ
ἐκκαλέσηται ^{β)} μὲν δὲ πράτης δικασάμενος, ὥποτος δέ
ἔστι ^{ε)}, δύναται δὲ ἀγοραστὴς διεκδικεῖν τὴν ὅπόθεσιν,
ώσανεὶ ^{δ)} αὐτὸς ἔξεκαλέσατο. τὰ αὐτὰ καὶ περὶ δανει-
στοῦ καὶ χρεώστον δικασμάνον πρὸς ^{ε)} ἄλλον ἐπὶ τῷ
ἐνεχόῳ ^{Ϛ)}, εἴ γε παρῷ τῇ δίκῃ δανειστῆς, ἐπεὶ ἀπὼν ^{ϛ)}
οὐχ ὑφίσταται πρόσκρυμα.

Καὶ φροντιστοῦ δικασμάνον καὶ μὴ ἐκκαλεσμέ-
νον δύναται δὲ κύριος τῆς δίκης ἐκκαλέσθαι· καὶ διὰ
φροντιστοῦ δὲ φροντιστὴς ἐκκαλεῖσθαι δύναται· κύριος
γάρ ἔστι τῆς δίκης μετὰ προκύταρξιν.

ε'. Άνταται καὶ δὲ κληρονόμος, τοῦ συγκληρονόμου
καταδικασθέντος, εἰ καὶ μὴ ὑφίσταται πρόσκρυμα ἐκ
τῶν πρὸς αὐτόν, ἐκκαλέσθαι· καὶ δὲ ἐγγυητὴς τοῦ ἐγ-
γυηθέντος καταδικαζομένου· καὶ δὲ ἐγγυητὴς τοῦ πρά-
του, καὶ δὲ πράτης καὶ δὲ ἀγοραστὴς ἐφησυχάζωσι ^{Ϛ)}
τῇ ψήφῳ.

Καὶ τοῦ κληρονόμου ἡττηθέντος τὴν κατὰ τῆς δια-
θήκης μέμψιν ^{Ϛ)}, δύνανται οἱ ληγατάροις καὶ οἱ τιμη-
θέντες ἐλευθερίᾳ ἐκκαλεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἔξεκαλέ-
σατο, δύνανται τὴν ἐκκλησιὰν ἐγγυμνάζειν ^{Ϛ)}. τὸ αὐτό
ἔστι, καὶ ἐπὶ περιγραφῇ αὐτῶν διαλύσται ἐκκαλεσμά-
μενος ^{Ϛ)} ή μὴ ἐκκαλεσμένος ^{ϛ)}.

Ϛ'. Καὶ χωρὶς ἐντολῆς τοῦ τιμωρηθῆναι καταδικα-
σθέντος ἔξεστιν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκκαλεῖσθαι καὶ τοῖς μὴ
οὗσι συνγενεῖσι, καὶ οἷς οὐ διαφέρει· καὶ δὲ καταδικα-
σθεῖσι οὐ βούληται προσδεχθῆναι τὴν ἐκκλησιὰν, ἀλλὰ
τιμωρηθῆναι.

Ϛ'. Ποιεῖται ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας δικηγόρων κα-
ταδικασθῶσι, πολλῶν ἐκκλησιῶν χρήσουσι.

Ϛ'. Οὔτε ἀνηρβος, οὔτε πόλις ἀποζαθίσταται κατὰ
ἐλευθερίας ^{Ϛ)}· ἀλλὰ ἡττώμενοι ἐκκαλεῖσθωσαν.

Ϛ'. Εάν πολλοὶ ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας δικηγόρων κα-
ταδικασθῶσι, πολλῶν ἐκκλησιῶν χρήσουσι.

Ἐάν τις ἐκ μιᾶς ἀγωγῆς ἐναχθεὶς ἐκούσης πολλὰ
κεράλαια εἰς πολλὰς καταδικασθῆ ποστήτηται, ἀν ἐκά-
στη μὲν οὐκ ἐπιδέχεται τὴν τοῦ βασιλέως ἀκρόσιαν,
συναπτόμενην ^{Ϛ)} δὲ ἐπιδέχονται, καλῶς ἐκκαλεῖται πρὸς
βασιλέα ^{Ϛ)}. εἰ δὲ λογισμὸι κατὰ πολλῶν ἐκ τῆς αὐτῆς
αἰτίας προενεχθῶσι, καὶ καταδικασθῶσιν, ἀφεῖ αὐτοῖς
μία ἐκκλησία.

Πολλῶν καταδικαζομένων μίαν ποστήτητα, οὐ τὸ
πᾶν ἐνιστος, ἀλλὰ τὸ ἀναλογονύ μεθοδεύεται.

Ἐπὶ ^{Ϛ)} κοινῆς δίκης τότε δὲ μὴ ἐκκαλεσμένος ἀφε-
λεῖται διὰ τοῦ ἐκκαλεσμάνον ^{ϛ)} καὶ τικήσαντος, ὅταν
αἱ αὐτὰ ^{ϛ)} δικαιολογίαι ἐκατέρω ^{Ϛ)} ἥμοιον· οὐ μὴν
ὅταν ^{γ)} διάφοροι. ὡς ἐπὶ δύο ἐπιτόπων ἐναχθέντων,
τοῦ μὲν ἀπὸ τοῦ μὴ χειρίσαι, τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ χειρίσαι.
οὐδέτερος γάρ αὐτῶν διὰ τοῦ ἐτέρου βοηθεῖται.

eorum litigans non appellaverit, alter appellare potest.
Sed et si venditor litigans appellaverit, suspectus
autem sit, emtor causam defendere potest, perinde
ac si ipse appellasset. Eadem valent de creditore et
debitore adversus alium de pignore litigante, siquidem
creditor iudicio interfuit; quoniam absens praeciu-
dicium non patitur.

Si procurator litigaverit et non appellaverit, do- §. 5.
minus litis appellare potest. Procurator etiam per
procuratorem appellare potest: nam post litis conte-
stationem dominus litis est.

V. Si coheres condemnatus sit, heres etiam, licet L. 5. pr.
ex eo praeiudicium non patiatur, appellare potest: et D.XLIX. I.
fideiussor, si is, pro quo fideiussit, condemnatus sit: et
venditoris fideiussor, licet emtor et venditor sententiae
acquiescant.

Si heres victus sit querela de inofficio testamento §. 1—4.
mota, legatarii et qui libertate honorati sunt appel-
lare possunt. Sed et si ipse heres appellaverit, ea-
sam appellationis exercere possunt. Idem valet, etsi
in fraudem eorum heres transegerit, sive appellaverit,
sive non.

VI. Etiam sine mandato eius, qui ad supplicium L. 6.
damnatus est, nomine eius appellare licet etiam eis, D. eod.
qui cognati eius non sunt, et eis, quorum non inter-
est: licet, qui condemnatus est, appellationem admitti
nolit, sed suppicio affici.

VII. Si quis propter violentiam iudicis non ipsi L. 7.
appellationem dederit, sed publice proposuerit, recte D. eod.
appellationem exercet.

VIII. Is, qui provocavit, si convicietur ei, qui sen- L. 8.
tentiam dixit, verberatur. D. eod.

IX. Neque pupillus, neque civitas adversus liber- L. 9.
tatem restituitur: sed victi provocent. D. eod.

X. Si plures ex eadem causa separatim condem- L. 10. pr.
nati fuerint, pluribus eis appellationibus opus est. D. eod.

Si quis una actione conventus, quae plura capita
complectebatur, in plures summas condemnatus sit,
quarum singulae quidem Principis notionem non re-
cipiunt, coniunctae autem recipiunt, recte ad Prin-
cipem appellatur. Si vero rationes adversus plures
ex eadem causa preferantur, et condemnati sint, suf-
ficit eis una appellatio.

Si plures in unam summam condemnati sint, non §. 3.
in solidum quisque, sed in partem virilem tenetur.

In communi causa tunc ei, qui non appellavit, vi- §. 4.
ctoria eius, qui appellavit, prodest, cum caedem de-
fensiones utriusque competebant: non etiam cum diver-
sae: ut in duabus tutoribus, qui convenientur, pro-
cedit: uno quidem, quod non gesserit, alio vero eo-
rum nomine, quae gessit: neutri enim eorum per al-
terum succurritur.

x) Syn. δὲ πρότερος. y) Syn. αὐτῷ. Leuncl. in marg. αὐτῷ. z) Cod. Coisl. et Theod. μή. Fabr. et Syn. εἰ μή. Illud
in supervacaneum videtur. a) Sic Fabr. et Theod. Syn. ἐκκαλέσεται. b) Sic Fabr. Sed Cod. Coisl. Syn. Theod. ἐκκαλέσεται.
c) Syn. ἔστιν. d) Sic Fabr. et Syn. Cod. Coisl. et Theod. οὐς ἀν εἰ. In Cod. Coisl. ως scriptum est. e) Sic recte Cod.
Coisl. et Syn. Fabr. πρό. f) Hactenus Syn. p. 107. hoc exhibet. g) ἀπόν Fabr. Deest in Cod. Coisl. h) Sic dedi e Cod.
Coisl. Fabr. ἐγγυουχάσουσι. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. τῇ κατὰ τῆς διαθήκης μίμησε. k) Sic Cod. Coisl. Fabr. ἐγγυουάζεται.
l) Sic Fabr. Cod. Coisl. δὲ ἐκκαλεσμένος. m) Ultima verba L. 5. §. 4. d. XLIX. I. omissa sunt in Basilicis, propter proro-
gatum a Iustiniano Nov. 23. appellationis interponendae spatium. n) Cap. 7. habet Theod. o) Malim ἐπιδόσην et postea
προθήσην. p) Sic dedi e Cod. Coisl. Fabr. ἐγγυμνάζει. Theod. ἐγγυμνάζει. q) Cap. 8. habet Syn. p. 107. et Theod. r) Sic
Fabr. Cod. Coisl. κατ' ἐλευθερίας. s) Theod. συναπτομένη. t) Hactenus §. 1. hui. cap. habet Theod. u) §. 4. habet
Theod. v) Theod. ἐκκαλεσμένον. w) αἱ αὐταὶ recte Cod. Coisl. et Theod. Fabr. αἱ αὐτοῦ. x) Theod. ἐκάστῳ. y) Sic Fabr.
Cod. Coisl. et Theod. οὐτε.

- L. 11. ια'.²⁾ Ἐὰν δὲ ἐκκαλεσάμενος ἀνάγκη τοῦ δικαστοῦ
D.XLIX.1. καταβάλῃ τὰ τῆς ψίφου, νικῶν τὴν ἐκκληστὸν ἀναλαμ-
βάνει τὰ δοθέντα.

L. 12. ιβ'.³⁾ Ἐὰν ὕδρων παρὰ τύχιν στρατηγὸν ψηφίσηται,
D. eod. ταῖς φωναῖς ἀκολουθήσας τοῦ δήμου, οὐδὲ ἐκκληστὸν
χρεῖα, διὰ τὸ προφανὲς⁴⁾ παρόντομον.

L. 13. ιγ'.⁵⁾ Οὐ βλάπτει⁶⁾ τὸ μὴ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν, δι' ἣν
D. eod. τις ἐκκαλεῖται, καὶ διὰ μίαν αἰτίαν καλῶς τις ἐκκα-
λεῖται.

L. 14. ιδ'.⁷⁾ Ἐὰν ζητήσεως οὖσης περὶ διαθήκης δὲ κληρονό-
D. eod. μος συμπλαισθῇ, δύνανται οἱ ληγατάροι καὶ οἱ τιμηθέν-
τες ἔλευθεροις ἐκκαλεῖσθαι, καὶ τὴν πρωτότυπον δὲ
δίκην⁸⁾ ἀγωνίζεσθαι. ἐὰν δὲ κληρονόμος κληθεῖες καὶ μὴ
ὑπακούσους καταδικισθῇ, κατ' αὐτὸν μόνον ἡ ψῆφος
ἔργωται. τὰ δὲ ληγάται καὶ αἱ ἔλευθερίαι οὐ βλάπτον-
ται· ἀλλ’ οἱ τούτων ἀξιωθέντες ἐνάγονται τῷ νικήσαντι.

L. 15. ιε'.⁹⁾ Τότε οἱ δοῦλοι καταδικαζόμενοι δύνανται ἐκκα-
D. eod. λεῖσθαι, ὅτε μήτε ὁ δεσπότης, μήτε ἄλλος ὀνόματι τοῦ
δεσπότου ἐκκαλεῖται.

L. 16. ιζ'.¹⁰⁾ Οτε δημοσίως¹¹⁾ συμφέρει παραχοῦμα τιμωρη-
D. eod. θῆναι τοὺς καταδικισθέντας, οὐ δεῖ προσδέχεσθαι τὴν
ἐκκληστὸν αὐτῶν· ὡς τοὺς ἐπισήμους ληστὰς ἢ τοὺς ἐρε-
θιστὰς τῶν στασιαστῶν ἢ τοὺς ἐξάρχοντας τῶν φατοῦν.

L. 17. ιζ'.¹²⁾ Ἐὰν ίδια περὶ τῶν κεφαλαίων, καὶ¹³⁾ ίδια περὶ¹⁴⁾
pr. D. eod. τῶν τόκων ἡ ψῆφος διορίσῃ, δύνε ἐκκληστῶν ἐστὶ χρεῖα.

§. 1. Εἴ δὲ δοθεῖες ἐπίτροπος ἐκκαλέσηται, πονητάωδε
τῷ μεταξὺ δίδοται. εἰ δὲ χρεία ἐστὶ κληρονομίαν τὸν
ἀνηρβον ὑπεισελθεῖν¹⁵⁾, ἐπειδὴ οὐ δύναται αὐθεντεῖν
δικαιάσιον, ἐπίτροπος δίδοται.

L. 18. ιη'.¹⁶⁾ Ἐκκαλεσάμενος δὲ δεσπότης ὑπὲρ τοῦ δούλου,
D. eod. καὶ διὰ φροντιστοῦ¹⁷⁾ τοῦ ἐντολέως ἐκγυμνάζει¹⁸⁾ τὴν
ἐκκληστὸν.

L. 19. ιθ'.¹⁹⁾ Ἐὰν προφανῶς²⁰⁾ ἐκπεφωνημένη ψῆφος παρά-
D. eod. νομέσις ἐστι, οὐκ ἴσχει· καὶ ἀνωθεν²¹⁾ χωρὶς ἐκκληστὸν
λέγεται ἡ δίκη, καὶ ὁ καταδικισθεὶς ἐκκαλεσάμενος ἐξε-
βλήθη²²⁾ διὰ παραγραφῆς²³⁾.

L. 21. pr. ιχ'.²⁴⁾ Ἐὰν τις ἔσας τὸν πρόσφορον ἐκκαλέσηται
§.1. D. eod. πρὸς²⁵⁾ βασιλέα, παραπέμπεται τῷ προσφόρῳ. θετεν
L. 20. deest δὲ φικανάμενος παρὰ δεδομένῳ κριτῇ, ἐὰν πρὸς βασιλέα
ἐκκαλέσηται²⁶⁾, παραπέμπεται τῷ ἀρχοντι τῷ δειδωκότι
τὸν δικαστήν.

§. 2. Εἴ δὲ δύο στρατηγῶν δοθέντων δεῖς ἐκκαλέση-
ται, δὲ ἄλλος πληροῦ τὸν τύπον αὐτοῦ. εἰ²⁷⁾ οἱ δύο
ἐκκαλέσονται, ἄλλος ἐν τῷ μεταξὺ δίδοται, καὶ δὲ ἀδι-
καντες ἐκκαλεσάμενος ἀποθεραπεύει τὴν συμβᾶσαν ζη-
μίαν τῇ πόλει²⁸⁾. εἰ δὲ δικαία προφανῆ²⁹⁾ ἡ ἐκκληστὸς,
ἐκείνης διδιώσι τὴν ζημίαν, ὃν οἱ δικασταὶ δοκιμάσουσι.
καὶ εἰς τὸν³⁰⁾ τύπον τοῦ ἀρχοντού ἄλλος δίδοται,
ἴως ὅτε ἡ ἐκκληστὸς³¹⁾ αὐτοῦ δοκιμασθῇ.

§. 3. Οὐκ ὑχερῶς οἱ καροποὶ τοῦ ἀγροῦ μετὰ τὴν ἐκκλη-
τὸν μεσεγγωνῶνται, ἄλλ’ ὅτε ἀνηρβοι δικασάμενοι δια-
υφονται³²⁾ παρὰ τῶν ἀντιδίκων αὐτῶν.

XI. Si is, qui provocavit, ex necessitate iudicis sententiae satisfecerit, in causa appellationis victor ea, quae solvit, recipit.

XII. Si magistratus contra ordinem duumvirum creaverit, voces populi secutus, nec appellatione opus est, propter apertam iniquitatem.

XIII. Nihil obest, non expressam esse causam, ob quam quis appellat. Recte quis vel ob unam causam appellat.

XIV. Si controversia de testamento mota heres colludat, legatarii et qui libertate honorati sunt, appellare possunt: sed et principalem causam agere. Si heres vocatus et dicto non audiens condemnatus sit, adversus eum solum sententia valet; legatis autem et libertatibus nihil nocet: sed hi, qui eis honorati sunt, adversus eum, qui vicit, agunt.

XV. Servi dannati tunc appellare possunt, cum neque dominus, neque alias nomine domini appellaverit.

XVI. Cum damnatos statim puniri publice interest, appellationem eorum recipere non oportet: ut sunt insignes latrones vel seditiosorum concitatores vel duces factionum.

XVII. Si separatim de sorte et separatim de usurris sententia statuerit, duabus appellationibus opus est.

Si tutor datus appellaverit, interim curator datur. Si vero pupillo hereditas adeunda sit, tutor datur, quia curator auctoritatem interponere non potest.

XVIII. Dominus, qui pro servo appellavit, etiam per procuratorem sive mandatarium appellationem exercet.

XIX. Si manifeste contra legem sententia pronuntiata sit, non valet: et denuo sine appellatione causa agitur, licet condemnatus, qui appellavit, praescriptione submotus sit.

XX. Si quis omissio iudice competente Principem appellaverit, ad competentem remittitur: unde qui apud iudicem datum litigat, si Imperatorem appellaverit, remittitur ad Praesidem, qui iudicem dedit.

Si ex duobus magistratibus municipalibus creatis unus appellaverit, alter eius locum replet. Si ambo appellaverint, alias interim creatur: et qui non iuste appellaverit, damnum saret, quod civitas passa est. Si vero iusta pronuntietur appellatio, iudices aestimabunt, quis damnum praestet. Et in locum aedilis alias assumitur, quo ad usque appellatio eius examinatur.

Non facile fructus agri post appellationem sequentur, sed cum pupilli litigantes ab adversariis suis vexantur.

^{z)} Cap. 11. habet Syn. p. 107. ^{a)} Sic Fabr. Cod. Coisl. προφανῶς. ^{b)} Cod. Coisl. addit. τινά, quod deest apud Fabr. ^{c)} Cod. Coisl. δῆται. ^{d)} Sic Fabr. Cod. Coisl. et Theod. δημοσία sine iota subscripto. ^{e)} ταῖ Cod. Coisl. Pro ταῖ habet ή Fabr. ^{f)} Sic Fabr. Cod. Coisl. verba transponit ἐπαγγελθεῖν τὸν ἀνηψον. ^{g)} Sic Fabr. et Cod. Coisl. ^{h)} η addunt Cod. Coisl. et Theod. Deest apud Fabr. ⁱ⁾ Fabr. post ἄνωθεν inserit γέν. Quod melius in Cod. Coisl. et Theod. deest. ^{k)} Sic Fabr. et Theod. Cod. Coisl. ἔγκλησθη. ^{l)} Theod. παρεγγαρῆς. ^{m)} τὸν inserit Cod. Coisl. quod deest apud Fabr. ⁿ⁾ Sic Fabr. Cod. Coisl. ἐγκάτεσσατ. ^{o)} Cod. Coisl. inserit δέ, quod deest apud Fabr. ^{p)} Sic Fabr. Cod. Coisl. ἐν τῷ πόλει. ^{q)} τὸν Cod. Coisl. Deest apud Fabr. ^{r)} Cod. Coisl. η ἐπαγγελτος. Fabr. ἐγκλησθος omisso articulo η. ^{s)} In textu Digestorum vera lectio est: *cum populis traherentur*. Alii legunt *populi traherentur*. Graeci in suis Codicibus legerunt *pupilli traherentur*; unde explicandum, eos translatuisse: ὅτε ἄνηψοι δικαιουνται διαγόνοται. Sic certe legit Fabr. Cod. Coisl. habet ἀνήψον δικαιουμένων. cf. Hoffmann. Meletem. Diss. XXXII. §. 1.

κα'. Ὁ δικαιοτῆς ἀναπέμψας βασιλεῖ διάγνω
ἐποθέσεως, δύναται τεμεῖν αὐτήν.

κβ'. Ἐὰν κατὰ συναίνεσιν τῶν μερῶν χωρὶς αἰρε-
τῶν παρὰ ἄρχοντος δικαιοτῆς δοθῇ ^τ), δι παρ' αὐτῷ
δικαιούμενος ἐκκαλεῖσθαι δύναται.

Οὐ χρεία ἐκκλήσιν κατὰ τοῦ δοθέντος δικαιοτοῦ
παρὰ τοῦ καθολικοῦ μὴ ὅντος ἄρχοντος ἐπὶ ιδιωτικῆ
ὑποθέσει· ἀνίσχυρος γάρ ^η) ἐστιν.

Ἐὰν δι πατὴρ ἡττηθῇ ἐπὶ τοῖς προσποριζούμενοις
αὐτῷ διὰ τοῦ ὑπέξουσίον παιδός, οὐ δύναται δι νιὸς
ἐκκαλεῖσθαι, εἰ μὴ ὀνόματι τοῦ πατρός.

Μετὰ τὸ κατὰ τάξιν δοθὲν ὑπερθετικὸν διάταγμα ^ν)
οὐκ ἔξεστιν ἐκκαλεῖσθαι τῇ μαθόντι, δι τομήματος προε-
τέθη ^ν). ἐπειδὴ ἐν ἔξοδοις αὐτοῦ ἦν, πρὸ τῆς προσ-
οισθείσης προσθεσμίας πρὸ βίματος ἀπορινόμενον ἢ
διεκδικηθέντα ^η) τὴν τοῦ διατάγματος παραγγελίαν
δεῖξαι ἄδικον.

κγ'. γ) Ἐπίτροπος, ἢ κονδάτωρ, ἢ ἀλλοτρίον πρά-
γματος διοικητής, ἐὰν ἐκκαλεσμένος παρελκνησθῇ τὴν
δίκην, καὶ τοῦ μέσον καίρον δίδωσι τόκους.

Ἐὰν ^η) κονδάτῳ ὑπὲρ τοῦ ^η) νέον δικαιούμενος ἐκ-
καλέσῃται, καὶ δι νέος τέλειος γένηται, αὐτὸς δι νέος
ἔγγυμνάζει ^ε) τὴν ἐκκλήσιν.

κδ'. δ) Οὐ δεῖ τοὺς δικαιοτὰς ἢ κωλύειν ἢ ὑβρίζειν
τοὺς ἐκκαλούμενονς· εἰ γάρ τι τοιοῦτον γένηται, προσ-
έρχονται ^ε) τῷ βασιλεῖ.

κε'. Τῆς ἀναπεμφθείσης πρὸς βασιλέα ὑποθέσεως
συναινούντων τῶν μερῶν δι πρόσφορος ἄρχων ἀκρο-
σθαι ^η) δύναται.

κζ'. Ἐὰν ἐπίτροπος ἢ κονδάτῳ ἐν δίκῃ τοῦ νέον
ἐκκαλέσῃται, δι κληρονόμος αὐτοῦ μήτρα τοὺς λογισμοὺς
ἀποδεδωκὼς διερείται τὴν ἐκκλήσιν ἐγγυμνάζειν ^η). μετὰ
δὲ τὸ ἀποδοθῆναι τοὺς λόγους οὕτε αὐτὸς οἱ κηδεμόνες
ἀναγκάζονται τοῦτο ποιεῖν.

κζ'. ^η) Οὐ δύναται δοῦλος ὑπὲρ τοῦ δεσπότου ἐκκα-
λεῖσθαι.

Ἐὰν δι ἐναγόμενος διαλαλήσαντος τοῦ δικαιοτοῦ δι-
καιώματα ^ι) προσαγαγεῖν ^κ) κατὰ προπέτειαν μὴ προκο-
μίσην ^ι), καὶ δόρυ τοῦ ἐνάγοντος εἰς τὸ διαφέρον κατα-
δικασθῇ, δύναται καὶ μετὰ τὸν δόρον ἐκκαλεῖσθαι.

Ἐὰν ἐκκαλεσμένον τοῦ ἐπιτρόπουν ἥβησῃ δι παῖς,
καὶ αὐτὸς μὲν δι ἥβησας ἵκανὸς ἀν βούληται τῇ ἐκ-
κλήσι ἐπεξιέδειν, δι δὲ ἀντίδικος αὐτοῦ μᾶλλον τὸν
γενόμενον ἐπίτροπον δέξιοτ γυμνάσαι τὴν ἐκκλήσιν, δι
νέος ἀκούεται. οὐ αὐτὸς καὶ περὶ κονδατώρων.

κη'. Κατὰ ψήφον βασιλέως ἢ συγκλήτου οὐ δίδοται
ἐκκλήσις, οὕτε δι πρὸς ψήφον καταθέμενος μὴ ἐκκαλεῖ-
σθαι, δύναται ἐκκαλεῖσθαι ^η), καὶ βασιλεὺς δύναται
ἐπιδοῦναι ^η) δικαιοτὴν ἐφ' ᾧ μὴ ἐκκαλεῖσθαι· τοῦτο δὲ
ποιεῖν ἄλλος οὐ δύναται.

κθ'. Καὶ τοῦ δοθέντος διαιτητοῦ πρὸς τὸ δοκιμά-
σαι τοὺς ἐγγυητὰς καλῶς ἐκκαλούμεθα, εἰ καὶ τὰ μά-
λιστα χωρὶς ἐκκλήσιν δι εδωκὼς αὐτὸν διορθοῦται τὴν
ψήφον αὐτοῦ.

XXI. Index, qui causae cognitionem ad Princi- L. 22.
D. XLIX. 1.
pem remisit, eam ipse dirimere potest.

XXII. Si ex consensu partium citra compromis- L. 23. pr.
D. eod.
sum a Praeside iudex datus sit, qui apud eum litiga-
vit, provocare potest.

Appellatio necessaria non est adversus iudicem da- §. 1.
tum in lite privatorum a procuratore Caesaris, qui
partibus Praesidis non fungebatur: sententia enim non
valet.

Si adversus patrem pronuntiatum sit de bonis, §. 2.
quae per filiumfamilias acquireti poterant, filius appellare
non potest, nisi nomine patris.

Post edictum peremptorium secundum ordinem da- §. 3.
tum provocare non licet ei, qui cognovit, id legitime
propositum fuisse; quum in potestate eius esset, ante
diem praestitutum pro Tribunali respondentem aut de-
fensem edicti denunciationem iniustam probare.

XXIII. Tutor, vel curator, vel alieni negotii ge- L. 24. pr.
D. eod.
stor, si appellaverit et litem protraxerit, etiam medii
temporis usuras solvit.

Si curator pro adolescente iudicio expertus provo- §. 1.
caverit, et adolescens maior factus sit, ipse adoles-
cens appellationem exerceat.

XXIV. Iudices non debent prohibere aut contu- L. 25.
D. cod.
melis afficere appellatores: nam si quid eiusmodi fa-
ctum sit, Principem adeunt.

XXV. Causam ad Imperatorem remissam consen- L. 26.
D. eod.
tientibus partibus Praeses competens audire potest.

XXVI. Si tutor vel curator in lite iuvenis appel- L. 27.
D. eod.
laverit, heres eius nondum redditis rationibus appella-
tionem persecui debet: post redditas autem rationes
nec ipse tutor vel curator id facere coguntur.

XXVII. Non potest servus pro domino appellare. L. 28. pr.
D. eod.

Si reus iussus a iudice instrumenta exhibere per §. 1.
contumaciam ea non exhibuerit, et condemnatus sit,
quanti petitior sua interesse iuraverit, etiam post ius-
iurandum appellare potest.

Si postquam tutor appellavit, pupillus adoleverit, §. 2.
et ipse adultus idoneus existens appellationem persecui-
velit, adversarius autem ipsius postulet, ut tutor po-
tius appellationem exequatur, adultus auditur. Idem
et de curatoribus valet.

XXVIII. Adversus sententiam Imperatoris aut Se- L. 1.
D. XLIX. 2.
natus appellatio non conceditur. Neque is potest pro-
vocare, qui ante sententiam professus fuerit, se non
provocaturum. Imperator etiam ita iudicem dare po-
test, ut ab eo provocari non possit. Alius autem hoc
facere non potest.

XXIX. Adversus arbitrum, qui ad probandos L. 2.
D. cod.
fideiussores datur, iure appellamus, quamvis et sine
appellatione, qui cum dedit, sententiam eius corrigat.

t) Sic Fabr. Cod. Coisl. verba transponit sic: χωρὶς αἰρετῶν δοθῇ παρ' ἄρχοντος δικαιοτῆς. η) γάρ Fabr. Deest in Cod. Coisl. v) Sic Cod. Coisl. Fabr. μετὰ πειραιτόρων οὖν ἔξεστιν. w) Sic recte Cod. Coisl. Fabr. προειθη, quo verbo finit Fabr. Reliqua addit Cod. Coisl. x) Legendum ἀπορινόμενον ἢ διεκδικηθέντα. Cod. Coisl. habet ἀπορινόμενον ἢ διεκδικηθη. y) Cap. 23. iisdem verbis exhibet Syn. p. 107. α) §. 1. habet Theod. b) τοῦ deest apud Theod. c) Sic Cod. Coisl. et Theod. Fabr. ἐγγυμνάζει. d) Cap. 24. habet Theod. e) Sic Fabr. et Theod. Cod. Coisl. προσέρχεται. f) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἀκρούσασθαι. g) Sic Cod. Coisl. Fabr. ἐγγυμνάζειν. h) Cap. 27. pr. habet Theod. i) Sic optime Cod. Coisl. Fabr. male: διαλα-
λήσαντος τοῦ δικαιούμενος. k) Sic Fabr. Cod. Coisl. προσαγαγεῖν. l) Sic recte Fabr. Cod. Coisl. προκομίσει. m) Hactenus Theod. et Syn. p. 107. cap. 28. habet. n) Fabr. ἐπιδοῦται. Cod. Coisl. δοῦναι.

L. 2. λ'. Ὁ δεδωκὼς τὸν δικαστὴν καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ
D. XLIX. 3. τῆς ἐκκλήσιον αὐτοῦ ἀκροῦται^{o)}.

L. 2. λά'. Εἰ δὲ^{p)} καὶ ψηφίσεται ὁ ληγάτος^{q)}, ὁ ἀνθύ-
D. eod. πατος τὴν ἐκκλήσιον αὐτοῦ σκοπεῖ.

L. 3. λβ'. Εἰ δὲ^{r)} δινομαστὶ κελεύσει βασιλεὺς ὑφορτι-
D. eod. τόνδε δοῦναι δικαστὴν, ἡ ἐκκλήσιος αὐτοῦ τῷ ὑφορτι-
ἀρμόδει τῷ δεδωκότι αὐτόν.

L. 1. pr. λγ'. Ἐὰν ψηφίσηται ὑφων περιῳρισθῆται τίνα, καὶ
D. XI. IX. 4. ἀναγάγῃ περὶ αὐτοῦ βασιλεὺς διρεῖλοντος τιμωρηθῆναι·
καὶ ἐν τῷ ψηφίζεσθαι τὸν ὑφορτινα, καὶ ἐν τῷ ἀντι-
γράφειν τὸν βασιλέα, καλῶς ἐκκαλεῖται.

§. 1. 2. Ὁ κατὰ διαθήκας^{s)} ἡ ὄλλως πιος διδόμενος ἐπί-
τροπος μάτην ἐκκαλεῖται· ὅλλι εἴσω τοῦ ὄδισμένου χρό-
νον προτίθησι^{t)} τὴν παρατήσιν, καὶ ὅτε μὴ δεχθῇ^{u)},
ἐκκαλεῖται· ὃ μέντοι πρὸς τιμὴν ἡ λειτονογήτην κληθεῖς,
ἔταν μὴ ἐκκαλεσθηται, οὐ δύναται προτίθεναι ἢν ἔχει
παρατήσιν.

§. 5. Ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως^{v)} τῆς ψήφου αἱ δέκα ἡμέ-
ραι^{w)} τῆς ἐκκλήσιον ἀριθμοῦνται^{x)}· εἰ καὶ ὑπὸ αἱρε-
σιν ἐψηφίσθη· εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὐ δεῖ τὰς ψήφους
αἱρετικάς εἶναι.

§. 6. Τὸ γε τῶν δέκα ἡμερῶν παραμηνύλαττεται καὶ ἔνθα
ψῆφος μὲν οὐκ ἐκφωνεῖται, χρέα δέ ἐστιν ἐκκλήσιον.

§. 7. 9. Αἱ^{y)} ἡμέραι τῆς ἐκκλήσιον οὐτιλίαι ἥτοι συναπτατά^{a)}
εἰσιν, ἵνα τις δυνηθῇ δημοσίᾳ προσελθεῖν τῷ ὑφορτινού
καὶ ἐπιδοῦναι αὐτῷ τὴν ἐκκλήσιον· οὐ γάρ ξητοῦμεν, εἰ
ἡδύντα προσελθεῖν αὐτῷ ἐν οἴκῳ ἢ ἐν ἀγορᾷ· ὄλως γάρ
ἔταν δημοσιεύη, εὐχερές ἐστι προσελθεῖν αὐτῷ.

§. 10. Εἰ δὲ τοῦ μὲν ψηφισαμένου^{b)} μὴ οχῆ^{c)} εὐχέ-
ρειαν, δύναται δὲ προσελθεῖν τῷ μέλλοντι σκοπεῖν τὴν
ἐκκλήσιον, καὶ μὴ προσελθῃ, εὑράλλεται παραγραφή^{d)}.

L. 3. λδ'. Ἐὰν ὁ δικαζόμενος ἐκλάβῃ τὸ ίσον τῆς παρὰ
D. eod. τοῦ ὑφορτος γενομένης πρὸς τὴν βασιλέαν^{e)} ἀναφο-
ρᾶς, καὶ ἐφησηκάσις μὴ ἐκκαλέσηται, δοκεῖ συναντεῖν
αὐτῇ ὡς ἀληθεούσῃ· καὶ οὐ δύναται ἐκκαλεῖσθαι μετὰ
τὸ ἀντιγράψαι τὸν βασιλέα.

L. 1. λε'. Μόνος ἐκκαλεῖται, ὁ τινα διαφέρει, καὶ ὁ ἔχων
D. XI. IX. 5. ἐντολήν, καὶ ὁ πρωτομάτων ἀλλοτρίων διοίκησιν πρόστι-
των, ἐὰν εὐθέως ἐπεῖνος^{f)} ἡγήσηται τὸ πραχθὲν κύ-
ριον. καὶ μήτηρ ὑπὲρ νιοῦ^{g)}, ἐὰν θελήσῃ προεντοπί-
σαι τὴν δίκην, οὐ δοκεῖ ἀντιφωνεῖν· εἰ καὶ τὰ μάλιστα
τὴν δρκὴν διεκδικεῖν οὐκ ἡδύνατο.

L. 2. λσ'.^{h)} Καὶ πρὸ ψήφου δυνατὸν ἐκκαλεῖσθαι, ἐὰνⁱ⁾
D. eod. ἐν χρηματικῇ δίκῃ διαλαλήσῃ γενέθια ζήτησιν ἐμβύσου-
νον· ἢ ἐν^{k)} ἐγκληματικῇ τοῦτο δοκιμάσῃ παρανόμως.

L. 3. λζ'.^{l)} Ὁ κινήσας ὡς ὑποπτὸς κατηγορηθεὶς^{m)} καὶ
D. eod. ἡττηθεὶς εἴσω δέκα ἡμερῶνⁿ⁾ ἐκκαλεῖται.

L. 4. λη'.^{o)} Οὐκ εὐλόγως τις ὑπεροτίθεται τὴν δίκην, λέ-

o) Sic Fabr. Cod. Coisl. ἀκροῦται. p) δὲ Fabr. Deest in Cod. Coisl. addit τοῦ ἀνθυπάτου, quod deest apud Fabr. r) Sic Fabr. Cod. Coisl. εἰ καὶ. s) Sic Cod. Coisl. διαθήκη. t) Sic Fabr. Cod. Coisl. προσελθητος. Sed litera ζ subpuncta est, ergo deleta videtur. u) Cod. Coisl. recte δεχθῇ. Fabr. δευχθῇ. v) Syn. p. 107. γράφεσθαι. Leunel. in marg. ἀναγνώσεως. w) Nota interpolationem Graecorum ex Nov. XXIII. qua Iustinianus decendum appellationis introduxit. x) Hactenus Syn. Totam §. 5. habet Theod. y) §. 6. totidem verbis exhibent Theod. et Syn. p. 107. z) §. 7. et 9. habet Theod. a) ἥτοι συναπται Fabr. Deest in Cod. Coisl. Theod. αἱ ἡμέραι τ. ἐκκλ. συναπται εἰσιν. Fortasse verba ἥτοι συναπται glossema sunt. b) Sic legunt Cod. Coisl. et Theod. Fabr. τῷ μὲν ψηφισαμένῳ. c) Theod. οχῖ. d) Reliqua pars L. 1. et L. 2. D. XI. IX. 4. in Basilicis omissa est, cum ibi de biduo et triduo appellationis interponendae agatur, in cuius locum decendum Nov. XXIII. substitutum est. e) Sic Fabr. Cod. Coisl. πρὸς τὸν βασιλέα. f) ἐκεῖνος Cod. Coisl. Fabr. ἐκεῖνος. g) καὶ inserit hic Cod. Coisl. Deest apud Fabr. h) C. 36 habet Syn. p. 107. i) Cod. Coisl. post ἐκεῖνο inserit ἦ, quod deest apud Fabr. et in Syn. k) ἐν Fabr. et Syn. In Cod. Coisl. omissum est. l) Cap. 37. habet Syn. p. 107. m) κατηγορηθεὶς Fabr. et Syn. Deest in Cod. Coisl. n) Graeci decendum substituerunt pro triduo, quod habent Digesta. o) Cap. 38. habet Theod.

XXX. Qui iudicem dedit, et successor eius de appellatione ab eo iudice interposita cognoscit.

XXXI. Sed si legatus sententiam tulerit, de appellatione ab eo interposita Proconsul cognoscit.

XXXII. Si Princeps nominatim iusserit, certum a magistratu iudicem dari, appellatio ab eo ad magistratum pertinet, qui iudicem dedit.

XXXIII. Si quem in insulam deportandum Praeses censuerit, deque eo, qui puniri debeat, Principi retulerit; et cum Praeses sententiam profert, et cum Princeps rescribit, recte appellatur.

Tutor testamento vel quo alio modo datus frustra appellat: sed intra tempus statutum excusationem proponit, et cum fuerit repulsa, appellat. Qui tamen ad honorem vel munus vocatur, nisi provocaverit, excusationem, quam habet, proponere non potest.

A recitatione sententiae decem dies appellationis numerantur: licet sententia sub conditione fuerit dieta: quamvis sententiae sub conditione dicendae non sint.

Quod de decem diebus dictum est, observatur etiam, cum sententia quidem non profertur, appellatio autem necessaria est.

Dies appellationis utiles sunt, ut quis possit in publico magistratum adire et dare ei libellos appellatorios: non enim quaerimus, an eum in aedibus vel in fundo adire potuerit: nam omnino, si in publico appareat, adeundi facultas est.

Si vero ipsius quidem, qui sententiam dixit, adendi facultatem non habuerit, possit autem adire eum, qui de appellatione cognitus est, et eum non adire, praescriptione summovetur.

XXXIV. Si litigior exemplum relationis a magistratu ad Principem factae acceperit, et acquiescens non appellaverit, ipsi tanquam verae consentire videatur: et postquam Princeps rescripsit, appellare non potest.

XXXV. Is tantum appellat, cuius interest, et qui mandatum habet, et qui negotia aliena gerit, si mox dominus, quod gestum est, ratum habeat. Si mater pro filio litem praeparare voluerit, intercedere non videtur: licet ab initio defendere non posset.

XXXVI. Etiam ante sententiam appellari potest, si quaestionem per tormenta habendam in causa civili index interlocutus sit: vel si in criminali contra leges hoc faciat.

XXXVII. Qui egit, quia quasi suspectus accusatus est, et victus est, intra decem dies appellat.

XXXVIII. Non iure quis causam agere differt,